

Genç Erkeğe Evlilik Ögütleri

feminizmedir.com 2022

Bu kılavuz feminizmin farkında olan ve zararından korunmak isteyen genç erkek için hazırlanmıştır. Öyle bir toplum düşünün ki motosiklet sürmek için bile eğitim almak ve sınav geçmek zorunludur ama evlenmek ve çocuk yapmak gibi iki önemli ve yaşamsal toplumsal işlev için kişi gönüllü bile olsa hiçbir eğitim verilmemektedir. Bu kılavuz korkunç derecede ihmal edilmiş bu eğitimin küçük bir çekirdeğini oluşturmaktan, konu başlıklarını sıralamaktan fazlası değildir. Cankurtarandır, hastane değildir. Bu boşluğu doldurmak ancak örgütlü ve uzun vadeli bir çaba ile olanaklı olabilecektir. Bu kişilerin ve niyetin yokluğunda ertelenmesi olanaklı olmayan bu ihtiyaca yönelik olarak tekil tavsiyelerimizi sıralayacağız. Bunlar yalnızca ahlaki tavsiyelerdir. Özellikle cinsellik, doğum kontrolü, gebelik sağlığı ve çocuk sağlığıyla ilgili olarak uygun kılavuzluğa başvurulmalıdır çünkü bunlar da başıboş bırakılmış, büyük kıyımın yaşandığı ve bilgi kirliliğinin kol gezdiği bilgi alanlarıdır.

İçindekiler

1 Aşk Hurafesi	2
2 Zamanlama.....	6
3 Atasözleri.....	7
4 Dinsel Nikah Seçeneği.....	8
5 Karımdan Ne Beklemeliyim?.....	9
6 Evlilik Öncesi.....	11
Testler.....	13
Teklif.....	13
Soyadı	14
7 Evlenirken	14
Sağdıç (güvenilir abi).....	15
Kuaför, Terzi, Fotoğraf	15
Takılar, Hediyeler	16
Tören Sembolizmi.....	17
Fotoğraf Sembolizmi.....	17
Ev Kurmak.....	18
Balayı	19
8 Evliyken.....	20
Karının Aylık Döngüsü Senin De Döngündür	21
Arkadaşlarıyla İlişkin.....	21
Kavga/Tartışma Adabı	22
Telefon, Cüzdan, Çanta Mahremiyeti	22
Yatak Odası Adabı	23
Sofra Adabı	23
Eve Geleni Karşılama Adabı	23
Eleştirme Adabı.....	24
Gönül Okşama	24
Özel Günler	25
Yalan	25
Kılıbıklığın Kanıksanması.....	26
Çocuk ve Boşanma.....	26

Aşk Hurafesi

Hem evlenme arayışında olan gencin hem de ailesinin evliliği anlamaya çalışmadan önce içinde bulunduğumuz zihinsel ve duygusal koşullandırmanın farkına varması gerekiyor. Bunu anladığında evlilik konusundaki gerçekçi tavsiyelerin dayanağını bileceksin.

Aşk hurafesine "ruh ikizi" hurafesi adı da verilebilir. "Sonsuza dek mutlu yaşadılar" hurafesi de denebilir. "Beyaz atlı prens" veya "düşlerimin kadını" gibi adlandırmalar da yapılabilir. Aşk, eskiden masallarda, günümüzde ise kurgu ve eğlence ürünlerinde yaşatılan bir hurafedir. Basın-yayın gibi modern olgularla ortaya çıkan sık maruz kalma (yineleme), aşkın yaşamın olmazsa olmaz bir parçası olduğu algısının ve inancının yerleşmesine neden olmuştur. Buradaki psikolojik mekanizma gerçek olmadığı bilinen bir şeyi söyleye söyleye inandırma mekanizmasıdır.

İnsanın karşı cinsten birini akıldışı ölçülerde sevmesi bir arızadır. Bu arızayı insanın doğal durumuymuş ve hatta deneyimlenmesi gereken bir mutluluk yoluymuş gibi göstermek sahtekarlıktır. Eşler arasındaki gerçek sevgi sonradan oluşan ve zamanla olgunlaşandır. Bunun yaşayan kanıtı, ailelerin belirlediği evliliklerin mutlu olabilmesidir. İnsanda rastgele eşleştiği ve yakınlık kurduğu kişiyi sevmeye ve ona bağlanma eğilimi vardır. "Nikahta keramet vardır" bu gerçeği sezen ataların sözüdür. Bu demektir ki bu eğilim evrimsel olarak uyarlanımsaldır. Aşık olmak ve ancak onun ardından mutlu evlilik kurmak evrimsel olarak uyarlanımsal olsaydı görücü usulü evlilikler bu kadar çok kültürde var olamazdı. Aşık olmak ve ardından evlenmek paradigmasını zihin dünyandan çıkar. Nişanlın da kendi iyiliği için çıkarsın. Böyle bir gereklilik yok.

Aşık olmuş; daha doğru, gerçekçi, anlaşılır ve Türkçenin yapısına daha uygun ifadeyle tutulmuş kişiye verilecek tavsiye yok gibidir. Çünkü zaten akılcı karar verme yetisi geçici olarak örselenmiştir. Verilecek tavsiye aşkın yakınlarıdır. O anda mantıklı düşünemediği ve pişman olacağı kararlar verebileceği bu kişiye telkin edilmelidir. Doğru telkinler altında ve yapıcı bir diyalogla kişi, yoğun duygularına rağmen durumu doğru değerlendirebilir ve doğru kararlar verebilir. Burada püf noktası kişiyi kendisiyle baş başa bırakmamaktır. Zaten tutulan kişinin bunu çevresine belli etme gereksinimi bir anlamda bu tepkiyi çağırmasıdır. Suçlayıcı ve küçümseyici olmak iletişimi kapatacağı için iyi değildir. Tutulmayı engellemek veya duyguları aşağılamak gibi bir yol elbette gerçekçi değildir. Kimi insan tutuluyorsa burada bir güzellik potansiyeli olmalıdır. Bununla birlikte tutulan kişinin diğer her şeyi kaldırıp atması da güzel ve gerçekçi değildir. Duygularına karşılık bulamayan kişinin ısrarcı olması sıyrıklı atlatılabilecek bir kazanın açık yaraya dönmesine neden olur. Akıldışı davranışların önünün alınması kişinin kısmen o güne dek öğrendikleriyle olanaklı olabilir. İşte burası da bu yazının yazıldığı yer ve zamandaki sorundur. İlişkilerle ilgili gerçekdışı beklentiler ve hurafeler hepimize çok küçük yaştan başlayarak pompalanıyor. Bu beyin yıkamadan sakınmak belli bir yaşa kadar kişinin ailesine, belli bir yaştan sonra da kendisine düşüyor.

Modern insan patlayan nüfusa ve kentlerde çiftlik hayvanı gibi üst üste yaşamasına rağmen hiç olmadığı kadar yalnızdır. Bunun nedeni eski dünyada insana maddi ve manevi güç veren geniş aile başta olmak üzere köy, mahalle, aşiret, cemaat gibi toplumsal bağlarının koparılması ve toplumun bireyler olarak zerrelere parçalanmış olmasıdır. Geniş ailenin pek çok yararı bugün unutulmuştur. Aslında geniş aile insanın doğal durumudur. "Çekirdek aile", yalnızlık bunalımına giren modern toplumun acınası durumunu kamufle etmek için uydurduğu bir kavramdır. Çekirdek aileyi geçici bir durum olarak görmelisin. Çünkü kent yaşamı geçicidir.

Kent yaşamının çökmesiyle feminizm de yok olacaktır. Yaşam köye ve geniş aileye dönecektir. Bununla birlikte, ana-babayla ve/veya kaynana-kaynatayla birlikte yaşamak başka, evliliğini onların yönlendirmesi başka şeylerdir. Çift, eğer ergenlik yaşında değil de olgun sayılacak yaşta evliliğini kendi yönlendirmelidir.

Aşk arayışı, doyurmayan bir iştah gibidir ve toplumsallığın yokluğundan beslenir. Tıpkı hayvanseverliğin sevgi yokluğundan beslenmesi gibidir. Topluma bağlanma gereksinimi doyurulmayan kişi, tek bir kişiye taparcasına bağlanma özlemi çeker. Bu, yanlış yönlendirilmiş bir doğal itkidir. Toplumsal bağlar sağkalımla ilgilidir. Çünkü insan tek başına sağ kalmaz, karınca gibi, arı gibi örgütlenmesi gerekir. Sağkalım ise her şeyden çok iyi-kötü karşıtlığına dayanır. Bu şablonda toplumun sağkalımını zayıflatan her şey kötü, güçlendiren her şey iyidir. Sağ kalabilen toplumlar kötüyü baskılayıp iyiyi egemen kılmak için işbirliği yapmayı başaranlardır. İşbirliği ise bağlanmayla gelir. Bu, yaşamın en temel yasasıdır. İyiyle kötünün savaşı hakkında aşkın hiçbir fikri yoktur. İyiyle kötünün savaşı yaşama anlamını veren şeydir. Şu anda feminizm (kötülük) karşıtı bir yazıyı okuyor ve mutlu evlilikle ilgili işe yarar tüyolar arıyorsunuz. Yani iyiye yöneliyorsunuz çünkü yaşamınıza anlam veren şey bu. Şiddet karşıtlığı, savaş karşıtlığı, hoşgörü gibi modern kavramlar aslında bireyleri kötüyle savaşıp iyiye yöneltmekten yıldırma için ortaya atılmış sevimli sloganlardır. “Nefret suçu” gibi zırvaların tanımlanabildiği, “savaşma seviş” gibi zeka özürülü sloganların ana akım düşünceye girebildiği liberal kapitalist “gerçek-sonrası” (İng. *post-truth*) günümüz ortamında aşk hurafesi iyilik-kötülük karşıtlığının ortadan kalkmasının yarattığı boşluğa oturur. Dolduramaz ama doldurmaya çalışır. Mutluluk sanki artık iyiye yönelmekte, onurlu veya eskilerin dediği gibi “namuslu, alnı açık” bir yaşam sürmekte değil; ilkesiz, sınırsız, her türlü zevkin tadılmaya çalışıldığı, bu yapılırken de güç odaklarının istediği gibi davranıp makinenin uyumlu bir dişlisi olmaktadır. Burada modernizmin toptan bir çözümlenmesini yapmayacağız ama çevrenize dikkatle bakarsanız son cümledeki örüntüyü kolayca görebilirsiniz.

İyiyle kötünün savaşı okuduğunuz bu sayfaların varlık nedenidir. Feminizm, küresel kötülük odaklarının bağımsız toplumların varlığını ve bağımsız düşünceyi yok etmek ve herkesi küresel kapitalist sisteme köle etmek için kullandığı silahlardan biridir. Toplumsal bağımsızlığı yok eder çünkü toplumları politik anlamda bağımsız kılan erkek savaşçılardır. Bağımsız düşünceyi yok eder çünkü erkek zamanını kadın peşinde koşmayıp günlerini ona hizmet etmeye harcamamalıdır, karısının sadakatinden emin olmalıdır ki felsefe ve bilim yapmaya zamanı ve zalim güç odaklarına direnmeye enerjisi kalsın. Feminist toplumda her bahaneyle prenseslerin konforu için kaygılanması, emeğini ve parasını kadın için tüketmesi, kadının iradesiyle yaşaması istenen erkek ne politik muhalefet üretebilir ne de aydınlık düşünceye yükselebilir. Ama erkek düştüğünde kadın da düşer çünkü kadını ayakta tutan erkektir. Sonuçta feminist toplumda kadın, erkek herkes köle olur, beyinsiz zombilere dönüşür. İşte aşk hurafesinin körüklenmesi küresel güç odaklarının bu amaca ulaşmaları için harika bir araçtır ve bu yüzden kapitalist-feminist-liberal yapı tarafından zihinlere pompalanmaktadır.

Sözle eylemin arasının hiç olmadığı kadar açıldığı, yalan üzerine kurulu koca koca iş kollarının yaratıldığı bir zamanda “seni seviyorum” cümlesinin ve kalp ikonunun çiftlerin zorunlu hareketler repertuarına girmesi rastlantı değildir. Çünkü var sandıkları, üstelik yaşamın anlamı sandıkları bir şeyin simgesidir bu ikisi. Oysa yaşamın gerçek anlamı iyiyle kötünün kavgasıdır. Bu kavgada taraf olmaktır. Mutluluk böyle gelir. Koyunlaştırılmış modern insan bu kavgaya girmek yerine “aşkı aramayı” öğrenmiş, böylece egemenlerin istediği kıvama biraz daha girmiştir. Artık sistemlerle, fikirlerle, olaylarla değil “ruh eşini” aramakla ilgilenir.

Erkek, tarihte benzeri görülmemiş düzeyde kadınlaşırken ama feministler hâlâ utanmadan “ataerkillikten” yakınırlarken, toplum iktidarsızlaşırken ve eşcinsellik makul sayılırken aşkın bir **dine** dönüşmesi beklenmedik bir şey değildir. Çünkü aşk hurafesi zaten ancak kadınsı erkeklerin dünyasında kendini kabul ettirebilir. Dikkat edin, 8 Mart’taki ve “onur” yürüyüşlerindeki (gerçek ve gizledikleri adı gurur yürüyüşüdür) sloganlar aşk odaklıdır. Yaşamın amacı yapılı ve aynı anda cinsel ilişkiye indirgenir. Kesin olan şey hepsinin de evliliği ve ahlakı aşılamasıdır.

Modern toplum cinselliğe şekere baktığı gibi bakar. Tatlılık duyusu bize meyvenin olgununu ve balı yedirmek için verilmiş bir tasarımdır. Modern toplum önce pancar şekerini, sonra glikoz şurubunu, sonra da yapay tatlandırıcıyı bu duyuyu kötüye kullanmak amacıyla icat etmiştir. Tıpkı dopamin hormonunu kötüye kullanan uyuşturucular gibi. Market koridorları tat alma duygusunu kötüye kullanan ürünlerle doludur. Cinsellik de bizi üremeye yöneltmek için çekici yapılmıştır. Modern toplumların “cinsel özgürlüğü” bu tadı kötüye kullanmaktan başka bir şey değildir. Modern insan her iki anlamda diyabet hastası veya obez olmuştur. Aşk sanki iki kişi arasında yaşanabilecek en güzel şeymiş gibi sunulur. Zamanla olgunlaşan **sevgi** ikinci sınıf, alt düzey bir birliktelik gibi görülmeye başlanmış, ergenlerin gelgeç heveslerinden bile aşağı sayılır olmuştur. Oysa sevgi temiz, şekersiz, ölçülü yemeklerle gelen sağlık gibidir. Tat alma duyusunu coşturmaz ama verdiği mutluluk uzun vadeli. Bunu aramayı bırakıp da aşk peşinde koşmak şeker bağımlılığından başka bir şey değildir. Çürük dişler ve iflas etmiş bir karaciğerden başka kazanılacak bir şey yoktur. Kısa vadeli duygusal ve cinsel coşku değil de ömür boyu sürececek bir esrime olarak bile anlarsak aşkın gerçekdışılığı sabittir. Sözcüğün kullanıldığı iki anlam da aynı hurafenin sürdürülmesini sağlar. Birbirine karıştırmış veya iki ayrı uçmuş gibi görünen olgular için, yani kısa süreli zevk ilişkisi veya “sonsuz dek mutlu yaşadılar” için aynı sözcüğün kullanılması bizi yanıltmamalıdır. Hangisinin “gerçek aşk” olduğunu tartışmak tuzağa düşmektir. Burada yalnızca farklı kavramları aynı sözcüklerle anmanın yarattığı yapay bir tartışma vardır. Tutku, coşku ve esrime kısa sürer. Sevgi uzun sürer. Doğru sözcükler bunlardır.

Evliliği “ilişki” olarak tanımlamak ciddi bir bozulmanın işaretidir. Çünkü evlilik hep öncelikle aileyi amaçlamıştır, eşliği değil. Eşler birbirlerine yaşlanana dek destek olabilirler. Yaşlanınca buna ek olarak çocuklarının da desteğine gerek duyarlar. İlişkiye indirgenen evlilik bu yüzden modern uygarlığın kendini imha edişinin bir parçası olmuştur. Rasyonel ve gerçekçi toplumlarda erkek erkek gibidir, kadın da kadın. Bu yüzden evlilik yüz bin yıldır hizmet ettiği gerçek amacına uygun olarak, toplumsal işbölümünün ve soyun sürmesi için oluşturulmuş bir kurum olarak korunmuştur. Bunu koruyamayan toplumlar doğal seçim sürecinde sürekli olarak yok olurlar ve yerleri öbür toplumlarca doldurulur. Sağlıklı yemeğin lezzetsiz olması gerekmediği gibi aileyi amaçlayan evliliğin cinsel ve duygusal doyumdan uzak olması gerekmiyor. Ne var ki basının, üniversitenin ve küresel şirketlerin pompaladığı ahlaksız tüketim kültürü **lezzetle sağlıksızlığı birleştiren** ürünleri önümüze koyup duruyor. Onlara aldananlar da sanıyorlar ki lezzetle sağlığın bir araya gelmesi olanaksız. Hurafesiz ve sağduyulu bir toplumda kadın da erkek de özgün doğalarının farkında olurlar. Amaçlılık bilinci olur. Beklentileri gerçekçi sınırlarda kalır. Heyecanın geçici olduğu bilinir. Tutkunun denetlenmesi, baskılanması gerekebileceği kabullenilir. Sevginin bilinçli seçimlerle beslenebilecek veya yok edilebilecek olduğu bilinir. Bu yüzden zevk düşkünlüğü baskılanır. Evlilik ve ayrılık birer yıkım olarak tasarlanmaz. O toplumda hiçbir ürün “sonsuz dek mutlu yaşamak” arayışını kışkırtmadığı gibi zevk ilişkilerini de özendirmez.

Ürün dedik çünkü aşk hurafesini kalabalıkların aklında diri tutan şey ürünlerdir. Modern dünyayı bildiğimiz kadarıyla daha önce benzeri görülmemiş özgün bir ortam yapan şeylerden biri basın-yayın ve eğlence sektörüdür. Modern toplumun zihninde ve gönlünde her ne varsa basın-yayınla yayılmış ve yerleşmiştir. Kültür tekelleşmiştir. Bu merkezi sistemin onaylamadığı her gerçek unutulur. Kitapçı raflarına, dergilere, internet sitelerine şöyle bir baktığınızda, son çıkan filmlere ve televizyon programlarına göz gezdirdiğinizde, sözlü müzik dinlediğinizde aşk konulu ürünlerin çokluğu karşısında başınız dönebilir. Tanık olduğunuz şey telkinin gücüdür. Modern insanın eğlence bağımlılığı durumu ağırlaştırıcı bir bileşendir. Markette alışveriş yaparken bile şarkıcının biri size aşık olmanız gerektiğini fısıldar. Etki altında kalmamak olanaksızdır. Köylere televizyonun girmesiyle köy evliliklerinin bozulması eşzamanlı olmuştur. Çünkü aşılama karşı görece korumasız olan köylü kadınlar televizyonda gördükleri hazcı ve maddeci kent yaşamının yanında aşkın da varlığını keşfedip aydınlanmışlardır (!). Onlara kendilerini prenses zannettiren şey eğlence ürünleri ve yayınlardır. Genç erkeklere kadınları birer tanrıça zannettiren şey de aynı aşılama. Aşk yaşamak/yaşattırmak, aşılama sonucu olanaksız düzeylere yükselen taleplerin önemli bir parçası olmuştur. Arabesk müzikte aşkın bu denli baskın bir konu olması rastlantı değildir. Çünkü arabesk müzik zaten kent kültürünün etkisi altında sudan çıkmış balığa dönen köylünün müziğidir. Doğal ortamında bulunan köylünün ezgilerindeki, yani türkülerdeki cinsellik veya sevgi konularıyla (türküde dilimize yabancı olan ve Fars saray edebiyatından geçmiş olan aşk sözcüğü yoktur) arabeskteki ve poptaki “aşk” karşılaştırılırsa vurucu fark görülebilir.

Modern toplum kertenkele beyni düzeyinde, yani fotoğraf düzeyinde düşündüğü için gerçekçi olmayan kadın bedeni standartlarını fark etmiştir etmesine ama gerçekçi olmayan birliktelik ve cinsellik standartlarını fark etmekten uzaktır. Aşk hurafesini fark eder gibi olan kimisi kurtuluşu yanlış yerde, cinsel özgürlükte aramıştır. Feminist de aşk söylemine haklı nedenlerle değil, ancak ve ancak zevk ve arsızlık uğruna karşı çıkagelmiştir. Aşk hurafesinin varlığını sezmiş ama iki ucu pis değneğin öbür ucuna savrulmuş, sevgiyi bile reddederek erkekten “özgürleştiğini” sanmıştır.

Aşk hurafesinin feminizmle kesiştiği bir başka nokta kadının duyguları daha derin yaşadığı efsanesidir. Pek çok erkeğin “duygusuz öküz” olarak acımasızca suçlanabilmesi bu efsanenin sonucudur. Duygusal dediğimiz kişiler duyguları daha yoğun yaşayanlar değildir. Bu kişiler duyguları ve düşünceleri ayırt etmede duygusal olmayanlar kadar başarılı olamazlar. “Şu anda ne hissediyorum” bilgisini saptayamadıkları için yanlış kararlar verirler. Normalde yol göstermesi gereken duyguları onları yanıltmış olur. Dolayısıyla “aşkından deliye dönmüş, sırsıklam aşık” kişiler aslında büyük sevgi besleyenler değil, duygularının onları mantıksız, akıldışı davranışlara ittiği kişilerdir. Erkeklerde bu eğilim kadındaki kadar güçlü değildir. “Bir zamanlar deli gibi seven” ama erkeğini son derece kayıtsız, şaşırta bir tutumla terk edebilen kadın tipinin “başarısı” onun direncini değil, duygusallığını gösterir. Bu durumda “deli gibi” kısmı doğrudur, “sevgi” kısmı yalan. Çünkü sevmek sandığı şey yalnızca onun aşırılığı ve ölçsüzlüğü, kısaca geçici deliliğidir. Doğru tanımlama tutku veya coşku olmalıdır, sevgi değil. Kadının duyguları daha yoğun yaşadığı yanlışlığı sayısız kitaba girmiş, sayısız bilgenin (!) ağzına sakız olmuştur. Ne yazık ki bu işin aslının **duyguları ve düşünceleri birbirine karıştırmak** olduğu bilimsel olarak kanıtlanabilecek bir olgu değildir. Bu, insanın zamanla, deneyimle kazanacağı eklektik bir bilgidir. Sözelimi kadının yüksek gerginlik veya tehdit durumlarında soğukkanlılığını yitirmesi onun “aşık olmasının” doğasıyla ilgili önemli bir ipucu olabilir.

İnsan doğasına bakıldığında zaten aşk beklentisinin gerçekçi olmadığı hemen ortaya çıkar. Erkeğin ve kadının cinselliğiyle ilgili bolca araştırma ve bilimsel bulgu bulunuyor. Bilimin el

atmasına da gerek kalmadan, erkek ve kadınla ilgili geleneksel bilgilerimizi (ve bunun içindeki eski bilgeliği) masaya koyduğumuzda zaten aşk hurafesinin gireceği bir delik kalmıyor. Geçicilik ve aldatıcılık bellidir. Satışı artırmayacak her gerçek bilgi gibi bu bilgiler de modern toplumda gözden düşmüştür. “Ruh eşini” arayan beyni yıkanmış milyonlarca zavallı, evlenmenin ve boşanmanın travma boyutlarına varan sarsıntılar olması gerekmediğinden habersizdir. Evlenmek bir genç kıza neden kendini şövalyesini bulmuş masal kahramanı gibi hissettirmek zorunda? Genç erkek için neden mali bir yıkım olmak zorunda? Boşanmak daha beter... Boşanan kadını değersizleştiren budalaca geleneklere boşanan erkeği sokak iti düzeyine indiren modernist-feminist yasaları eklediler. Yine ölümcül kombinasyon gerçekleşti: Hem eskinin hem yeninin en kötülere. Hele Türkiye kendine eskinin ve yeninin öyle rezil bir bileşkesini hazırladı ki kahır çekmeden evlenemeyen ve ayrılamayan, çocuk yetiştiremeyen bir kuşak oluştu. Yasaların ve resmi ideolojinin onayladığı evlilikler ruh hastası çocuklar üretiyor.

Sevgi, çağrıldığı yere gelir. Sevmek için kimi zaman seviyor gibi yapmak gerekir. Yani seviyor gibi ilgilenmek, kaygılanmak, umursamak, çalışmak gerekir. Sevgi bunu izleyecektir. Selvi Boylum Al Yazmalım’da “sevgi emektir” der ya, anlattığı budur işte. Boğaç Han’da kadının kocasına, kocanın karısına okuduğu dörtlüklerde zerre romantizm yoktur ve bunlarda işlevsellikle sevgi iç içe geçmiştir. Bu dörtlükleri aşıklar okuyamazlar. Bunlar ancak birbirine emek harcamış ve birbirini sevmiş kişilerin, yuva kuran kişilerin sözleridir. Hemen her alanda uzun soluklu adanmış çabaların daha iyi sonuç verdiği bilinir. Her gün az ama kararlı biçimde yinelenen eylemlerin gücü şaşırtıcıdır. Sabırla koruk helva olur. Yitip gitmiş gençliğini yaşlılığında özleyenler bunu anlamamış ve günü geçirmiş, yani “aşk kovalamış”, prenslerini, prenseslerini aramış kişilerdir. Yaşlılığında anlamlı bir yaşamın tatlı yorgunluğunu tadanlar ise tırnaklarıyla inşa ettikleri mutluluğu tadanlardır, yani sevgiye yatırım yapanlar.

2

Zamanlama

Modern kadın-egemen yaşam, aşık olarak evlenme hurafesini aşıladığı gibi geç evliliğin iyi olduğu hurafesini de aşılamaktadır. Hani “gerçek aşkını” arayacaksın, yıllar sürecek... Oysa bu da büyük bir yalandır. Erken evliliğin pek çok avantajı vardır.

Evli genç, özellikle üniversite yıllarında karşı cinse ve flörte zaman ve enerji harcamaktan kurtulur. Modern kültürün gerçeklikle bağı, cinsel isteğin en yoğun olduğu yılları gencin kıvrınarak değil de kaygısızca doyararak geçirmesinin kötü olduğunu öne sürebilecek kadar zayıflamıştır. Karşı cinsin ilgisine sürekli açık olmak feminist yazarların bizi inandırmaya çalıştıklarının tersine insana iyi gelmez. Kısa veya uzun süreli ilişkilere girip çıkmak, sürekli bir araştırma ve deneme durumunda olmak hem erkeği hem kadını duygusal ve ahlaki olarak hızla yıpratır. Ünlü “eğlenilecek kadın” ve “evlenilecek kadın” nitelemeleri erkeğin zalimliği falan değil, cinsel özgürlük ortamında her iki yanda oluşan ahlaki yıpranmayı gösteren işarettir. Karşı cinsin ilgisine açık olma durumu ne kadar kısa sürede sonlanırsa o kadar iyidir. Zaten üniversiteli çocuklar için ailelerin yaptıkları masraftan fazlası olmayacaktır. Eh, düğünü, derneği, ev düzmeyi mali bir yıkım haline getirmek istiyorsanız onu zaten geç de olsa yapacaksınız.

Genç evlenenler birbirlerini en masum ve en katlanılır halleriyle tanırlar. Zimba gibidirler veya hastalık belirtileri çok hafiftir. Gelinin bedeni temizdir, anneliğe en uygun zamandadır. Basın-üniversite-politika üçlüsünün pırpışmasıyla uyutulan modern toplum bugünlerde bedeni

temiz kadınların ne kadar azaldığından habersiz, hasta doğan çocukları diri tutmak için beyhude çırpınmaktadır.

Genç yaşta ikisi de ağacın eğileceği yaşadılar. Öğüt dinleyebilirler, eğitilebilirler, birbirlerine eğilebilirler. Hatalarından dönmek için zamanları boldur. Deneyimi düzeysiz ve saygısız ilişkilerde değil, yuvada edinirler. En kötü olasılıkla özsaygılarını yitirmeden güzelce ayrılırlar. Daha olgun bir evliliğe başlamak için bol zamanları ve enerjileri olur. Bir musibetin bin nasihatten iyi olması böyle bir şeydir. Tıp eğitiminin bile açıköğretime döndüğü, herkesin kurama boğulup uygulamayı unuttuğu bir zamanda bunu anlayanın kalmamasına şaşmamalı.

Genç evlenenlerin karşı cinsle ilgili beğenileri ve seçimleri keskinleşmemiştir. Yaş ilerledikçe insan katılaştır, daha zor beğenir. Öyle ki, belli bir yaştan sonra artık beğenecek kimseyi bulamaz.

Evlilik danışmanlarının bilip öğütledikleri bir şey vardır: Evlendiğin durumda bir ömür boyu kalamazsın. Sivriliklerini törpüleyecek, farklılaşacak, olgunlaşacak ve böylece uyum sağlayacaksın. Bunu yapma yetin esneme payın kadardır. Zamanın ruhuna aykırı saydıkları için danışmanların söylemedikleri ise şudur: Genç insan esnektir, onun için genç evlenmek iyidir.

Bu zamanlama ilkesi yalnızca evlilik içindir. Çocuk edinmek apayrı bir karardır ve onun için gereken olgunluk yaşı ayrıca değerlendirilmelidir. Evlenme yaşının gecikmesi gibi çocuk edinme yaşının durmadan gecikmesi toplumsal felaketle sonuçlanacaktır. Gebe kalma yaşı geciktikçe kadının bedeninde her türlü zehir ve hastalık birikmekte, sağlıklı çocuk yetiştirme olasılığı düşmektedir.

3

Atasözleri

Öncelikle basın, internet ve sosyal medya etkisiyle, ayrıca hükümetlerin kasıtlı cahilleştirme ve aptallaştırma politikası sonucu sözlü halk kültürünün yok olmak üzere olduğu bir zamandayız. Atasözlerini anlatmaya gerek yok. Bir satıra dünyanın bilgeliğini sığdıran sözlerdir. İçlerinde evlenmek isteyen ve evlenmiş olan için kılavuz olabilecek olanlara rastlanır. Bunlar maço erkeklerin birbirlerine verdikleri akıl değil, kadınıyla erkeğiyle toplumun onayladığı ortak bilgeliktir. Yaşlıların bilgeliğiyle ilgili göz önünde tutulması gereken bir başka olgu yaşlı nüfusta kadınların net çoğunlukta olmasıdır. Yani “kadın düşmanı” gibi göstermeye çalıştıkları atasözleri çoğunluğu kadın olan yaşlı nüfusun onayladığı sözlerdir. Atasözlerindeki kavramların değişmeceli olabileceğini ve en geniş anlamıyla anlaşılması ve yorumlanması gerektiğini unutmayın.

Armut dibine düşer.

Yüzü güzele kırk günde doyulur; huyu güzele kırk yılda doyulmaz.

Sevda geçer yalan olur, sonra sokar yılan olur.

Adamın iyisi alışverişte belli olur.

Erken kalkan yol alır, er evlenen döl alır.

Gece yağar gündüz açar, yıl düzgünlüğü; erkek söyler kadın susar, ev düzgünlüğü. Gündüz yağar gece açar, yıl bozgunluğu; kadın söyler erkek susar, ev bozgunluğu.

Kadının fendi (hilesi) erkeği yendi.

Kadının şamdanı altın olsa mumu dikecek erkektir.

Sarımsağı gelin etmişler, kırk gün kokusu çıkmamış.

Arı sırrı, karı sırrı.

İçgüveysi, iç ağrısı.

Alışmış kudurmuştan beterdir.

4

Dinsel Nikah Seçeneği

Dinsel nikah olanağı erkeğin anayasada ikinci sınıf yurttaş ve evlilikte köle sayıldığı (bkz. [Erkek Düşmanı Yasalar](#) yazımız) günümüz Türkiye'sinde eskisinden daha makul bir seçenek olmuştur. Bu elbette sorumluluk sahibi, bağcı dövmek değil üzüm yemek isteyen, gönül eğlendirmek değil yaşanılabilir yuva kurmak isteyen ahlaklı çiftler içindir. Gerekeceği açıktır: Birincisi; evliliği düzenleyen yasalar kocaya hiçbir hak tanımamaktadır. En temel insan haklarından olan adil yargılanma hakkını bile esirgemektedir. Daha temel bir hukuki sorun olarak ikincisi; evliliğin koşullarının geriye dönük olarak hükümetlerce değiştirilebilmesidir. Bu, hiçbir ciddi hukuk düzeninde olmayacak bir iştir. Sözelimi emeklilik sistemi kişinin prim ödemeye başladığı yıldaki düzeni esas alır. Yapılan düzenlemeler o tarihten sonra sisteme girecek olan çalışanları kapsar, geriye dönük işletilmez. İmar hukuku da böyledir, borçlar hukuku da. Ama sıra evliliğe gelince her nasılsa hukuk devleti deliriyor ve yeni yasayı çoktan yapılmış olan eski evliliklere uyguluyor! Bu, attığınız imzanın hiçbir anlamı olmaması ve hükümetin eşlere hiçbir konuda güvence sağlamaması demektir. Siz bugün yasayı okudunuz, neyin altına imza attığınızı anladınız ve evlendiniz. Yarın hükümet yasayı değiştirince sizin okuyup razı olduğunuz koşulları da size sormadan ve sizin onayınızı almadan değiştirmiş olacak.

Dinsel nikahın kuralları ise zamana göre değil, dine göre değişir. Geleneksel Müslüman nikahının belirgin bir avantajı, kadına boşanma tazminatı da sayılabilecek ödencenin (mehir de deniyor) önden ödenmesidir. Geleneksel Yahudi nikahında da vardır. Böylece boşanma gerçekleştiğinde kadın tazminat ve nafaka talebiyle erkeği kendinden nefret ettirmez, eşler tazminat ve nafaka çekişmesiyle birbirlerine tuzak kurarak insanlıktan çıkmazlar. Ödencenin evli kalma koşuluna bağlı olarak daha sonra veya taksitle ödenmek üzere bir taahhüt olarak yazıya geçirilmesi yasal olarak olanaklı değildir.

Dinsel nikahın resmi nikaha bir ek olarak yapılması talebini geri çevir. Çünkü biraz daha altın ve takı edinmek için bahane olarak kullanılması dışında bir işlevi yoktur. Dinin adını ve saygınlığını örselemesi de cabası. Dinsel nikah ancak tek başına yapılırsa anlamlıdır.

Elbette dinsel nikahı ayakta tutacak olan tek şey eşlerin ahlakı ve ailelerin desteğidir. İnsanları makul ve adil olana ikna etmeye gücün yetmiyorsa yapacak bir şey yok. Resmi nikah yapma yolundaysan risk yönetimi mantığını anlamak ve işletmen gerekiyor. Yani riskleri önceden görerek ve hesap ederek, en olası senaryoya ve en kötü senaryoya aynı anda hazırlıklı bulunman gerekiyor. Türk adliyesinde ve toplum vicdanında ikinci sınıf insan olduğunuzu asla aklından çıkarma. Bu yüzden bunalıma girmen ve küsmen gerekmiyor. Her gün binlerce kişi

kazayla sakat kalıyor. Sistemli haksızlığa uğrayan ve insan yerine konmayan etnik ve dinsel gruplar var. Bunlardan biri olduğunu varsay. Çektiğin ve bundan sonra çekmen olası sıkıntıların sonlandırılabilir olduğunu biliyorsun. Erkekleri ezmenin kadınları da mutsuz ettiğini görüyoruz, biliyoruz. Bu bilgiden dolayı bir sorumluluğumuz var. Erkek düşmanlığının son bulması için içtenlikle çalışan bir gönüllü olacaksın. Aydınlığını çevreye bulaştıracaksın. Evlilik bağlamında başına gelen her olayda bunu anımsa.

Kimi imam resmi nikah koşulu arar. Bu gereksiz adamlar seni üzmesin. Nikahı herhangi bir Müslüman kıyabilir.

5

Karımdan Ne Beklemeliyim?

Günümüzde ataerkillikten ve erkek egemen kültürden eser kalmamıştır. Zaten eski Türkler ataerkil de değillerdi ama bu başka bir yazının konusu. Modern toplum kadın-egemendir. Yetişirken modern toplumun ahlaki ve simgesel şifrelerini farkında olmadan benimser, erkek olarak ikinci sınıf insan olmayı sineye çeker, kendinden nefret etmeyi öğrenirsin. Sonradan feminizmin farkına varır, kendine gelir ve gerçeğe yönelirsin. İşte bu aydınlanma eşiğini geçmiş biri olarak çevrende gördüğün ilişkileri yargılamalı ve erkeklerin çektikleri acının seni bulmamasını sağlayacak nedenlere yönelmelisin.

Her şeyden önce gerçekçi ol. Bugün evlenenlerin yarısı beş yıl içinde boşanacak ve bu oran zaman geçtikçe artıyor. Boşanmayı başlatan taraf çoğunlukla kadın ve bu oran da zaman geçtikçe artıyor. Her ne kadar sen bu kılavuzu okuma iradesi göstermiş bir erkek olarak ortalamanın üstünde gerçekçi olsan da ömür boyu birliktelik beklentisine girmemen gerektiğini hatırlatmakta yarar var. Bu en iyi olasılıktır ve yaşamda kötü olasılıkların var olduğunu kabullenmelisin.

Kadınının evlilikten ne beklediğini anlamalısın. O da senin beklentini anlamalı. Kendini net anlat, onun anladığına emin ol. Ne istediğini bilmek klişe bir söz gibi görünüyor ama tıpkı “Allah korkusu olan bir eş” kalıbında olduğu gibi çok az kişi bu sözü anlayarak kullanıyor. “Herkes nasıl evleniyorsa” öyle evlenmediğini, senin doğrusunu yapmak konusunda kararlı olduğunu bilsin. Kadının evliliğe nasıl baktığını anlamak için bir ipucu, yakınlarının evlilikleriyle ilgili söyledikleridir. Sözelimi tanıdık bir kadın için “evlendikten sonra ne kadar kilo almış” diyerek, izlediğiniz filmdeki aşıklarla ilgili kışkırtıcı yorumlar yaparak tepkisine bakmak gibi küçük yoklamalar yapabilirsin. İki tarafın da sık yaptığı hatalardan biri “evlenince değişir” beklentisidir. Umut bağlama. Evliliğe bakışın veya kişiliğin evlendikten sonra değişmesi çok sınırlı ve ayrıcalıklı bir durumdur.

Feminizmin okulda, üniversitede, basında ve dolayısıyla toplum ahlakında baskın din olması nedeniyle kadınlar erkekler hakkında çok yanlış inanışlara sahip olarak yetişiyorlar. Senin kadının bunlardan olabildiğince arınmış olmalı. Bunu kısmen sağlamak için kendin ve erkekler hakkında ona doğru bilgileri vermelisin. Zaten evlendikten sonra cinsellik bağlamında bunu yapmayı sürdüreceksin. Hem kadın hem erkek için geçerli feminist yanlışlardan arınmış biri olarak nişanlını da eğitmek sana düşüyor. Ona bu iyiliği yapabilecek başka kimsesi yok.

Yürürlükteki yasalara göre resmi nikahı kabul etmiş bir erkek, boş senede veya karısı adına yazılmış boş çeke imza atmış erkektir. Kendi evinden polis zoruyla yargısız sorgusuz atılması karısının iki dudağı arasındaki söze bakar. Üstelik sokağa atılan veya karısından zorbalık gören

bir kocanın sığınacağı bir “mor çatı” da yoktur, ücretsiz hukuki danışmanlık veren gönüllü baro avukatları da. Buna karşılık kadının kocasına karşı sorumluluğu yok, yetkisi çoktur. Bu elbette zulümdür. Bu koşulları kabul ederek evlenmiş erkek, karısının asla girmeyeceği bir riske girmiş ve kadının göstermeyi hayal bile edemeyeceği bir özveriyi göstermiştir. Yasanın ona verdiği bu yetkileri kullanmaktan ve yaşamını cehenneme çevirmekten karını alıkoyacak tek şey onun ahlakıdır. Bu, eş adayında araman gereken birinci niteliktir. İkinci nitelik ahlakıdır. Üçüncü nitelik de ahlakıdır. Öbür nitelikler ancak dörtten başlatılabilir. Cinsel çekicilik bugün var, yarın yoktur. Zaten cinsel doyumda görseğiliğın payı azdır. Kadının parası ve iyi mesleğı olması beklenmez; bu, kadının erkekten beklentisidir. Eğitim desen cahilliğı tereyağı gibi yüzeyden alır, eşeklik baki kalır. Sana yük olacak kronik bir hastalığı yoksa sağlık da öncelikli değildir. Zaten artık herkes az çok hasta. Hiçbir hastalık ihanet kadar can yakmaz. Geriye kadının ahlakı, kişiliğı, sorumluluk duygusu kalır.

Ahlaki nirengisini yitiren modern toplum, hükümetin çıkardığı yasaı ahlak beller olmuştur. Eskiden evli çiftlerin zinası suçtu. AKP döneminde suç olmaktan çıkarılması toplum vicdanına da yansdı. Evlilik mevzuatının kadını hiçbir yükümlülük altına sokmayacak biçimde düzenlenmesi sonucunda kadının kocasını aldatmasının boşanma dışında hiçbir sonucu olmuyor. Ahlaki baskı olmayan yerde eylem üzerinde bir denetim kalmaz. Nitekim istatistikler feminizm ile kadınların aldatması arasında korelasyon olduğunu gösteriyor. “Eşitlikçi” ülkelerde erkeğın aldatma oranı değişmezken kadınınkı artıyor. Cinsel özgürlük evrimsel olarak uyarlanımsal değildir; her zaman kadının sadakatsizliğıyle ve toplumun çöküşüyle sonuçlanır. Yakın gelecekte kadının aldatmasının boşanma nedeni bile sayılamayacağı yeni bir düzenleme yapılırsa hiç şaşırma. Yasal eşin olan kadının vicdanından ve ahlakından başka bir güvencen olmadığını anlamalısın. Tehdit sonuç vermeyecektir. Çünkü cezalandırma yetkin yoktur, kadının cezadan sıyrıılma umudu hep olacaktır. Tersine, tehdit etmek kadını ahlak-onur-özsaygı paradigmasından güç paradigmasına itmenle sonuçlanabilir. Bu durumda eline güç geçirdiğı anda bu gücü uygun yerde (!) kullanmak isteyecektir. Zaten günlerini kadınının sadakatinden emin olamayan bir Otello olarak geçirmek seni mutsuz yapmaya yetecektir.

Bu genel ilkeler erkeğın kıskançlığını kıskırtan her durum için geçerlidir. “Benden habersiz gitme, kırıtarak konuşma, onu giyme” vb. uyarılarına gerek duyacak kadın zaten sana uygun değildir. Bu uyarıları sık sık işitmeyi sürdüren kadın geri dönölmez noktayı çoktan geçmiştir, bunu böyle bil.

Ahlaklı kadının ayırt edici özelliğı feminizmin istediğı kalıba, yani **rekabet** paradigmasına girmemiş, **paylaşım/bölüşüm** paradigmasında kalmış olmasıdır. Rekabet paradigması ders gibi açıkça adıyla öğretilen bir şey değildir. Ama “özgür, güçlü, bağımsız” gibi anahtar sözcüklerle, ezeli mağdurluk söylemiyle, “cesarete” çağrılmalarıyla verilen örtölü bir mesajdır. Feminizmin etkisindeki kadın, yani basına ve hükümete bir direnç oluşturmamış, kendi yargılarına varamayan kadın evliliğı kocasıyla rekabete girdiğı bir çekişme olarak görür. Böyle olunca mutlu olması, mutlu etmesi ve sağlıklı çocuklar yetiştirmesi olanaksızdır. Çünkü evlilik onun sandığı gibi kazanılacak bir yarış değildir. Oyun kuramının terimleriyle anlatacak olursak evlilik “sıfır toplamlı oyun” örneğı değildir. Eşlerin paylaşımcı olma durumlarında pozitif toplamlı yani iki tarafa da kazandırdıkça kazandıran bir oyundur. Eşlerin rekabetçi olma durumunda ise negatif toplamlı yani ikisinin de sürekli kaybettiğı bir oyuna döner. Şarkılara, romanlara, filmlere aldanma; bir taraf kaybederken öbür tarafın kazanması olanaksızdır. Eş adayının rekabet kafasında olmadığını açıkça gösteren işaretler ara. Rekabet kafasında olduğunu anladıysan ona doğrusunu anlat ve güzellekle ayrıl. Mesajı aldıysa bir arınma süreci

yaşayacaktır. Sen rekabet tuzağına hiç düşmemiş birine layıksın. Rekabet paradigmasını yaşayan biriyle düzelir umuduyla evlenme. Koru tutamazsın.

Evlilikte iki kişi birbirine muhtaçtır. Bekar insan yarım insandır. Bunu ikinizin de iyi anlaması gerekiyor. Bunu anlamamış bir kadına anladığı güne dek yaklaşma. Evlenerek senin ona borçlandığını, evliliğin onun lütfettiği ve senin şükrettiğin bir ilişki olduğunu sanıyorsa o kadın kimle evlenirse evlensin mutlu olamayacak. Eğer bunları ona anlatabilecek gibiysen anlat, anlasın. Ama ardından güzelce ayrıl. Bu yeni bilgiyi sende değil, başkası üzerinde deneyimlesin. Sen bunların bilincine çoktan varmış birine layıksın.

İstisnası olabilmekle birlikte meslek ve gelir konusunda genel kural kadının erkeği geçmemesidir. Senden makam ve gelir konusunda üstün olan kadına baskınlığını kabul ettirmen zordur. Kadın zaten yasalar ve erkek düşmanı toplum tarafından sürekli bir kışkırtılma baskısı altındadır. Buna bir yenisini ekleme. İnsanlar “ondan daha iyisini bulurdun” diye doğrudan söylemeseler bile küçük işaretlerle kadına bu sinyali bazen istemeden verirler. Güç ve para erkek eli için yapılmış, kadının eline iyi oturmayan bir silah gibidir.

Kadının saç rengini değiştirmesi, estetik ameliyat, Botox, kolajen, yağ aldırma gibi işlemler yaptırması, sünger ve korse gibi takviyeler kullanması, “modaya uygun” makyaj yapması iyiye işaret değildir. Çünkü bunlar bir anlamda kadının kendisi hakkında yalan söylemesi ve erkeği aldatmasıdır. Bu, erkeğin mesleğini veya gelirini olduğundan iyi göstererek **yalan** söylemesine denktir. Sen sonradan dürüst olmaya karar verip işin veya paran hakkında doğruyu söyleyebilirsin ama bedeninin biçimini değiştirmiş olan kadın yalanından kolayca dönemez. Sosyal medyada özel yaşam bilgilerini veren veya güzelliğini sergileyen bir kadın hiç kimse için uygun bir eş değildir. Çünkü bu kadın ne yaptığını bilmemektedir ve beğenilmeye çalışma alışkanlığını evliyken de bırakamayacaktır. Ayrıca sosyal medyanın doğası yapmacıklık ve sahtekarlıktır. Ama zaten bunları yapan kadının feminizmi anlaması ve dolayısıyla bu kılavuzdaki beklentileri karşılaması uzak bir olasılıktır.

Bu kılavuzla yetinme. Oku, danış. Mutlu evlilik yapmış yaşlıların tavsiyelerini dinle. Cinsellik kısmen teknik bir konu olduğu için yazılı bilgi kaynaklarından başka pek kaynak yoktur ve ciddi okuma yapman gerekebilir. Kaynaklarının feminizmin farkında olmasına dikkat et. Çok eski yazılı kaynaklar eskiden feminizm bir ideoloji olarak Türkiye’ye uğramadığı, Batı’da da şimdiki kadar baskın olmadığı için bu tür zararlı etkilerden çoğunlukla uzak olacaktır. Sen modern toplumun yapmayı unuttuğu evliliği arıyorsun. Haliyle biraz uğraşacaksın.

6

Evlilik Öncesi

Kadının ailesiyle görüşürken söyledikleri her söze çok dikkat et. Hatta mümkünse ses kaydı al ve görüşmeden sonra dingin kafayla dinle ve değerlendir. Şaka değil, “havadan sudan” bir söyleşi bile aileyle ilgili ciddi bilgi verebilir. Öyle bir kazaya uğrarsın ki sana aylar, yıllar önce söylenmiş olan bir söz aklına gelir. Sinyali zamanında almamış olmanın cezasını çektiğini anlayınca kafanı taşa vurur ama geri dönemezsin. Ailenin sorduğu sorulara dikkat et. Paranla çok ilgilenmeleri iyiye işaret değildir. Bir erkeğin karısından en önemli beklentisi ahlaklı olması olmalıdır. Liberal ahlakla da yetişsen, muhafazakar ahlakla da yetişsen bu öncelik değişmez. Kadının güzelliği mutlulukta genç erkeğin sandığı kadar büyük etmen değildir. Ailesinin ahlakı doğal olarak kadına da yansıtacaktır.

“Kızımı/kızkardeşimi üzme” gibi şeyler söylenmesi sarı bayraktır. Demek ki aile evliliğe gereğinden fazla karışacak, kızları için aşırı korumacı olacaktır. Demek ki aile, güveye “kızını mutlu etmek” gibi bir görev yüklemekte, buna karşılık senin ailen kıza bir görev vermemektedir. Bu aynı zamanda bir tehdittir ve kendi halinde bırakıldığında onu üzeceğin varsayımında bulduklarını gösterir.

“Önce ekonomik özgürlüğünü kazansın” gibi sözler kırmızı bayraktır; bu kadınla evlenilmeyeceğinin sinyalidir. Sorun kadının para kazanması değil, ailenin bunu evlilik için önemsemesidir. Kadının ekonomik özgürlüğü, erkeğini dilediği anda, hiçbir sorumluluk almadan ve olumsuz hiçbir sonuca katlanmadan terk etme olanağı yerine kullanılan bir vekil ifadedir. Ailesi bu sözü söylemesine rağmen bunun bilincinde olmayabilir. Ama değişmeyen şey, geçimini sağlayabilmesini evlilik için bir gereklilik olarak gören ailenin kızını feminist doğrulara göre yetiştirdiğidir. Çünkü yürürlükteki yasalara ve uygulamaya göre kadının kocasına bacaklarını açmak dışında neredeyse hiçbir sorumluluğu yoktur. Yasanın gözünde evlilik gerçekten erkeğin durduk yere kadına bir şey vermeyi taahhüt etmesi, deyim yerindeyse boş senede imza atmasıdır. Kadın evlenerek hiçbir risk almamaktadır. Buna rağmen koca parasına muhtaç olmasın diye kaygılanılan gelin büyük olasılıkla erkeğini en küçük zorlukta terk etmeye çoktan hazırlanmıştır. Zaten “kadının özgürlüğü” kavramı ilişki bağlamında sözü edildiğinde kadının erkeği ezmesi ve sorumsuzca terk etmesi anlamına gelir. Feminizmi sünger gibi emmiş olan yeni kuşak kadınların karısından en küçük bir sorumluluk duymasını bekleyen erkeğe “köleci” adı vermeleri bunu gösterir. Yani köleliğin tersi olan özgürlükten kastettikleri sıfır sorumluluk ve %100 haktır; kocasının efendisi olmaktır.

Yetişkin kadının ailesinin sözünü çok dinlemesi ve kendi adına düşünmemesi iyiye işaret değildir. Bu, sana yeterince güvenmeyecek demektir. Daha doğrusu senin en güvenilir kişi olman gerektiğini anlamamış demektir. Güvenmeden de evliliği yürütebileceğini sanması demektir. Yürümez. Sen de kendi ailene evliliğinize fazla karışmamaları gerektiğini bildirmelisin. Yaşlı insanların bilgelikleriyle ömür boyu kurtulamadıkları yanlışlarını ayıklamak gerekiyor. Hele ana-baba sözü dinler edasıyla hükümetin ağzına baktıkları bir zamanda. Çok genç çiftler bundan ayrıdır. Onlar belli bir olgunluğa erene dek ister istemez büyük sözü dinleyeceklerdir.

Ailesinden uzakta uzun zaman geçirmemiş kentli yetişkin kadınla geçim daha zordur. Ailesinden ayrı kalmak istemeyecek, çok sık ziyaret isteyecektir. Çok sık telefon konuşması yapacak, bunun sonucunda ister istemez kendini evin mahremine ailesine anlatırken bulacaktır.

Evliliğin sağlığı açısından kadının ailesi olabildiğince uzak olmalıdır. Uzaksa yakınınıza gelme olasılıkları olup olmadığını araştır. Kızlarının ve bacılarının uzakta yaşayacak olmasına nasıl tepki verdiklerini görmeye çalış.

Ailesiyle değil, onunla evlendiğini bilsin. Aynı şey senin için de geçerlidir. Seninkilerin eşine hiçbir rahatsızlık vermeyeceğinden emin ol. Onlarla evlenmiş gibi hissetmemelidir. Kayın babalar ve analar hele aynı evde yaşamıyorlarsa hoşlanılmak zorunda değildir. Hoşlandıysanız ne güzeldir ama olmuyorsa bu ilişkinin mesafeli saygı düzeyinde yürüyeceği kabullenilmelidir.

Eğer boşanmış ise ve gelirine göre bol malı varsa boşanırken eski kocasından almış olabilir. Bu iyiye işaret değildir; araştır.

Testler

Test çünkü insanları mülakatla, soru sorarak yeterince tanıyamazsın. Gerçek durumlardaki gerçek tepkilerini görmelisin. Nişanlıyı nasıl sınavabileceğini araştır. Buradakilerle yetinme.

Kadının ailesini kadının yanında düzgünce eleştir ve tepkisini gözle. O da senin aileni eleştiriyorsa bunda kötü bir şey yoktur. Buna katlanmalısınız. Zaten buna katlanılması gerektiğini bildiğin için yapıyorsun bu testi. Kadının ailesinin senin için ancak “kayın” olacağını bilincindesin. Nişanlın da bu bilince çoktan ermiş olmalı.

Kadının eskimiş ama iş gören eşyalara nasıl baktığına dikkat et. Bunun cimrilikle değil, kadının konfor talebini ve şımarıklık düzeyini öğrenmekle ilgisi var. Araban yeniyse ilk buluşmaya arkadaşının külüstürüyle git. Özellikle gençsen, gelecekte ekmeğini kazanabilecek biri izlenimi vermen gerekir, geçmişte kazanmış biri izlenimi değil.

Yaptığın yemekten ikram et. Karşılığında o da yaptığı yemeği ikram etmek isteyecektir (veya yemek yapmaya ilgi duymadığını öğreneceksin). “Beceremem” deme, vereceğin hediyeyi kötü de olsa kendin yap, satın alma. Tepkilerinde kendisiyle ilgili bol bol bilgi verebilir, eğer okumayı bilirsen. Sevilmeyen kişiye hediye satın almak kolaydır ama hiç kimse sevmediği kişi için zaman ve emek harcamaz.

Birlikte tatile veya iş gezisine çıkın. Planlarınız aksasın. Araban bozulsun. Otel, rezervasyonu yanlışlıkla iptal etsin. En olmadık anda telefonunun pili bitsin, geç kal. İşler yolunda gitmediğinde verdiği tepkileri gözle. Sonra işleri düzelt. İşaretleri nasıl okuyacağını sana kalmış.

Kadının nişan, düğün gibi törenlerle ve ev kurmakla ilgili taleplerini geniş karşıla. Bırak, aklındaki ve gönlündekini söylesin. Nikahı aşması gereken bir eşik (veya köprü) olarak görüyorsa senin tepkine göre taleplerini sınırlandırabilir. Ama heves ve beklenti içinde kalırsa daha yoğun biçimde dışa vurmaya üzere köprü sonrasına erteler.

Teklif

Teklifin erkekten gelmesinin beklenmesi doğaldır ve gelenekseldir. Burada anlamın gereken en önemli şey diz çökerek veya kadına abartılı bir özel gün yaşatarak yapılan teklifin yapabileceğin en büyük yanlış olduğudur. Bu diz çökme saçmalığı Türk gencinin zihnine Amerikan filmleriyle ve sosyal medyayla girmiştir ve bize tamamen yabancıdır. Kadının önünde diz çöken erkek o evliliği baştan kaybetmiştir. Hiçbir kadın, önünde diz çöken bir adama artık saygı duymayacaktır. Kabul etse bile. Diz çökmek gerek geleneksel kültürde gerekse modern kültürde “ben hiyerarşide senin altındayım, senin hizmetkarımın, sana boyun eğiyorum” demektir. Evlilikte böyle bir anlaşma yoktur. Kadın, doğası gereği erkeğin kendisinden güçlü olmasını ister. Bunu bilinç düzeyinde bilmeyebilir. Teklifi kabul etmesi bir şeyi değiştirmez, doğasına aykırı bir karar vermiştir. Kadını razı etmek için diz çökmesi erkeğin aynı zamanda evliliği kadının lütfeden, erkeğin şükreden olduğu bir ilişki olarak anladığını gösterir. Dilencinin eğilip el açması gibi, kadına “ver” demektir. Kabul eden kadın lütfetmektedir. Oysa gerçekte evlilik alışverişin karşılıklı olduğu bir ilişkidir. Eğer taraflardan birinin vericiliği ağır basacak olsaydı bu erkek olurdu. Çünkü erkek kadını korur ve doyurur. Son noktada bekar erkek başının çaresine bakar ama evde kalmak geleneksel olarak yaşlı ilerleyen kadının kabusu olmuştur. Geçimi ve erilliği yerinde olan erkek her yaşta makbuldür ama kadın için bu söylenemez. Nikahın adını duyunca kaçan erkek tiplmesi vardır komedide ama kadınınki yoktur. Konuşabilen olgun insanlar gibi teklifte bulunmak yerine ayarı kaçırarak

kadına özel bir gün yaşatmak, maymunluklar, şirinlikler yaparak teklifte bulunmak, lütfeden kadından istemenin sembolizmi olduğu için yanlıştır. Bu şekilde yapılan tekliflerde kadın evlilikte daha baştan baskın taraf olacağı mesajını bilinç düzeyinde olmasa da alır. Teklifin beklenmedik olmasın. Tavus kuşu misali gönencini ve yetilerini göstereceksen -ki bu kötü bir şey değildir- bunu tekliften önce yap. Kadının düşünecek zamanı olsun. Zaten duygusallaşınca hata yapma eğiliminde olan bir cinsi hata yapmaya zorlama. Törensiz teklif mantıksızdır. Kadın çoktan evlenmeye karar vermişse zaten gereksizdir. Reddedecekse utandığınla kalırsın. Yok eğer kararsızsa üç saniye içinde yanıt vermeye zorlamak senin çıkarına değildir.

Evlilik teklifine yüzük gibi pahalı bir takının eşlik etmesi feminizmin ve aptal tüketim kültürünün ürünüdür. Yapmaman gereken kusurlu hareketlerden biridir. Evlilik teklifi ortaklık teklifi gibi gibidir. Karşıdaki kişinin paydaşın olmasını istiyorsun, onu sana bir şey vermeye ikna etme çalışmıyorsun. Yalvaramazsın. Yalakalık edemezsin. Bunu iyi anla. Bu işin doğrusu kadının teklifi kabul etmesinin ardından nişan yüzüğü takmaktır. Pahalı olmamalıdır. [Pırlanta](#) yazımızı oku. İnsanların çoğu sık verilen küçük hediyelerin tek bir büyük hediyeyle çok daha büyük şükran duygusu yarattığının farkında değildir. Çiçekle teklif en güzeldir. İlle de yüzük bekliyorsa ve buna rağmen sana eş olabileceğini düşünüyorsan mesela şöyle bir test yapabilirsin: Yüzüğü ona uzatırken düşür ve kaybet. İçi dolu bir mazgal olur, deniz olur; geri alamayacağın bir yere düşür ve olanları izle. Veya kendi testini kendin geliştir.

Soyadı

Nişanlının hangi soyadını kullanacağını merakını belli etmeden öğren. Kendi soyadını kullanmayı sürdürmek istemesi evliliğin sağlığı açısından çok önemli olmasa da iyiye işaret değildir. Onu yeterince tanıyamamışsın. Feminist eğilimleri var, farkına varamamışsın. İlişkinizi askıya al ve bu eksikliğini gider.

7

Evlenirken

Hiç kimseye muhtaç olmadığınızı, hizmetler için paranıza talip olanların size muhtaç olduğunu kendine ve nişanına iyice telkin et. Evlenen sizsiniz ve onlar size birtakım hizmetler sunarak paranıza talip oluyorlar. Yapan ve sahip olan sizsiniz, isteyen onlar. Bunu kafanıza çakın ve dik durun. Hayır demeyi bilin. “Piyasa koşullarına” razı olmayın. Unutmayın, para sizde, dilediğiniz yere harcarsınız ve kimse hesap soramaz. Gerekirse beş kuruş harcamaz, her şeyi kendiniz yaparsınız ve hiçbir davetli “bu nikah olmamış, biz geri gidiyoruz” demez.

Burası çok önemli: Ne yaparsanız yapın, neye ne kadar para harcarsanız harcadığınız, insanların hatırladıkları tek şey sizin evlendiğiniz olacak. Ne ikramların lezzetini ne gelinliğin ne kadar yakıştığını ne müziğin ne kadar güzel olduğunu hatırlarlar ne de senin kredi borcunu umursarlar. Üç de harcarsanız, beş de harcarsanız aynı parayı takarlar. Onun için gösteriş olsun, adet yerini bulsun veya birilerinin gönlü olsun diye harcadığınız paranın hepsi de boşa gitmiştir. Evlilik sırasındaki gerçek gereksinimler dururken düğüne büyük para harcamak apaçık budalalıktır ve bunun yüksek sesle söylenmesi gerekiyor.

İyi hatırlanmak gibi bir derdiniz varsa fotoğrafların iyi olmasından başka kaygılanacak bir şeyiniz yok. Merak etmeyin, hepsinin telefonundaki görüntüler silinecek veya kaybolacak. Yalnızca sizin bastırıp dağıttığınız fotoğraflar kalacak.

Sağdıç (güvenilir abi)

Şurası kişisel yorumların ötesinde nesnel bir olgudur: Günümüzde evlenme ve çocuk sahibi olma anları, kadının ve erkeğin aptallık anlarıdır. Daha sonra budalaca olduğunu kabul edecekleri kararları bu anlarda verirler. Fırsatçı tüccarlar bunu bildikleri için çifti bu anlarda yolar ve kazıklarlar. Bu yüzden evlenme sırasında yapacağınız tasarıları (nikah, düğün, kına, kız alma vb. törenler; balayı, ev eşyası...) gözden geçirecek, saçmaladığınız, saçmalığa razı olduğunuz, aldatıldığınız anda sizi uyandıracak ve duruma el koyacak güvenilir bir tanıdık seçin. Aslında sağdıç sözcüğünün anlamı budur ama bu işlev sarhoşluğun ve aşırılığın normal sayıldığı günümüzde unutuldu. Salon işleticileri son dakikada ekstra para isterler. Çalgıcılar senaryo yazıp para isterler. Fotoğrafçı sizi kazıklamaya çalışır. Nikah memuru rüşvet ister. Bahşiş isteyen maymunlar olur. Evlendiğini, yani o anda aptal olduğunu anlayan kuaförü, terzisi, arabacısı, kartçısı seni sonuna kadar söğüşlemek ister. Yakınlarınız ve/veya nişanlın bu anda aptal olmanız için ellerinden geleni yaptıkları için bu durumların ayırdına varamayabilirsiniz. Güvenilir abi olarak seçtiğiniz kişi sizi bu durumlardan kurtarabilir. Her iki eş bu yetkiyi ve görevi tek bir kişiye versinler. Sağdıcınız sizi kısıtlayan şeylerden özgürdür. Gerekirse rahat rahat adam döver, polis çağırır. Zaten fırsatçı çakalların güvencesi güveyin böyle direnç noktaları olamayacağını bilmeleridir. Arka planda savaş çıkarırken çifte bu gerginliği yansıtmayan sağdıç dünyanın en iyi sağdıcıdır. Bu konuda size yardım edecek kişilere siyah takım giydirmek her zaman iyi bir fikirdir. Görüntünün gücünü ve siyah takımın otoritesini hafife almayın.

Kuaför, Terzi, Fotoğraf

En iyisi bu işlerin hepsini kendi olanaklarınızla yapmanızdır. Taze çiftin birlikte çalışarak bir şeyler başarmasının onlara sağlayacağı doyum ve artan bağlanma duygusunu insanların çoğu bilmez. Robot gibi başkalarından gördüklerini taklit ederler. “Taklidi aşmaya bizim gücümüz yetmez” diyorsan sana birkaç küçük tavsiye:

Kadın kuaförlerinin fiyat tarifelerini bilmiyorsan şöyle örnekleyeyim: Toplamalı, örmeli bir saç on lira, makyaj da üç liraysa aynı şeyin adı “gelin başı” olduğunda yüz lira olur. On üç liralık şeye yüz lira ver(dir)meyin. “Düğün davetlisiyim, saçımı toplayın/yapın” diyerek aynı saçı yaptırabilir. Hiç kimse gelinin saçındaki “profesyonel” dokunuşları hatırlamayacak, emin ol. Kendisi bile. Fotoğraflar önden çekilecek, saçın çoğu görünmeyecek.

Benzer biçimde, gösterişli bir “abiye” elbise, adı gelinlik olduğunda fiyatı üçe katlar. Bütün giyim ucuzluyorken ortalama gelinlik masrafının sürekli artması mantıklı olarak açıklanamaz. Gelin gelinlik istiyorsa beyaz ve gösterişli bir elbise diktirmek veya satın almak yolunu seçerse (elbette bunun bir gelinlik olacağını söylemeyecek) sana ve kendine kazanç sağlar. Geriye bir tek üç kuruşa duvak satın alıp eklemek kalır. Bu tavsiye elbette ödünç veya ikinci el gelinlik bulamayanlar içindir.

Fotoğraf albümü hiçbir geleneksel kökeni olmayan gelip geçici bir modadır. Buna rağmen nişanlını ikna edemediysen fotoğraf çekmeyi bilen bir arkadaşınızı alın, giyiniş güzel bir yere

gidin ve zaman baskısı altında olmadan, fotoğrafçının huysuzluğuna katlanmadan kendi albüm fotoğraflarınızı çekin. Yapacağınız tek harcama baskı almak olacaktır. Aldığınız baskıları gösterişli bir albüme yapıştırabilir, kendi zevkinize göre daha güzel bir albümü beşte bir fiyata mal edebilirsiniz. Kimseyle kavgaya etmez, beğenmeyip paranızı geri istemek zorunda kalmazsınız. Zaten karın albümü dolaba kaldıracak ve yıllarca bakmayacak. Unutma, her süreli sözleşme bir anlaşmazlık, gerginlik ve üzüntü olasılığıdır. Sıradan bir çift evlenirken bu süreli taahhüt sözleşmelerinden bol bol yarar. Hepsinin de kusursuz olması olanaksızdır. Gökkuşağının altına varmaya çalışmayın.

Takılar, Hediyeler

Gelinin güveyden beklediği hediyeler güvey veya ailesi için bir masraf kapısı olmamalıdır. Gelinin yöresinde veya adetinde geline şunlar şunlar alınmış, hatta ailesine de şunlar alınmış, nikah masrafı da güveynin üzerindeymiş... Sana ne? Birincisi; sen o yöreden değilsin. İkincisi; modernizm adına kadını erkeğe “eşit” yapan toplum ne hakla eskinin geleneklerini koruyor? Burada çok kez yazdığımız üzere feminizm geleneksel dünyanın doğrularını ancak kadının çıkarına ise koruyor. Erkeğin çıkarına olan bütün gelenekler “töre” şifre adlandırılmasıyla itibarsızlaştırılmış ve yok edilmiştir. İşine gelince kadın kocasına eşit, işine gelince “erkek egemen” diye aşağıladıkları toplumun gelenekleri yerine gelsin. Yok öyle yağma! Bu tuzağa düşme. Çok sıkıştırsan “Zeynep, ben seni satın alıyordum gibi hissediyorum, böyle olmaz” deyip evlenmekten vazgeçtiğini söyle. Bunun bir blöf olmasına gerek yok. Bu restine restle karşılık verdiyse zaten yanlış kişi demektir, evliliğinizde daha büyük sorunlar yaşayacaksınız, vakit varken vazgeç.

Nişan hediyelerine gelince daha sıkı durmalısın. Adliyeler nişan atıp hediye geri vermeyen namussuzların neden olduğu dava dosyalarıyla dolu. Alacağın tek nişan hediyesi –o da başka seçeneğin yoksa– canını yakmayacak bir yüzük olsun. Gelin belki temizdir ama toydur, şeytana uyar.

Nikah altınlarına gelince çok sıkı durmalısın. Feminist ahlak eski dünyanın (geleneğin) kadınların çıkarına olan yanlarıyla modern dünyanın kadınların çıkarına olan yanlarını normal bir şeymiş gibi yan yana getirmekten çekinmez. Yargıtay, anayasanın ve medeni yasanın “eşitlik” ilkesine rağmen hiç utanmadan nikah altınlarının geline ait olduğuna içtihat eder. Gelinde veya ailesinde böyle bir beklenti oluşmasına izin vermeyin; hiçbir haklı gerekçeleri yoktur. Nikah hediyelerinin takı veya altın biçiminde gelmemesini davetiyyeye not olarak ekleyin. Evi kuran sensen hediyeler üzerinde egemen olması gereken de sensin. Nikah hediyesini altın olarak verenler bencil insanlardır. Beli bükülenin güvey olduğunu bilir, hediyeyi geline verirler. Aileler veya dostlar arasında önceden sürüp gelen hediyeleşmeyi sürdürüp “biz altın taktıydık, o takmadı” dedirtmemek için yaparlar bunu. Kan davası gibi ahmakça bir şeydir, durdurulması gerekir. Nikah hediyeleşmesinin mantığı ev kuran kişinin/kişilerin yükünü hafifletmektir, haksız zenginleşmeye neden olmak değil. Dik durarak hem evliliğe doğru bir başlangıç yapacak hem de insanlara doğru örnek olarak toplum hizmeti yapmış olacaksın.

Tören Sembolizmi

Şakaya getirmeyin. Şakaymış veya yarı-ciddiymiş gibi algılatmak istemelerine izin vermeyin. Nikah töreninin içerdiği sembolizm zaman zaman zorlama ve yapay da olsa somut yaşamda karşılık geldiği olgular veya temsil ettiği içten dilekler vardır. Burada benim atladığım simgeler olacaktır; onları da araştırıp öğren.

Kadının adının önce söylenip yazılması: Davetiyeye kadının adının önce yazılması feminist Batı'dan ithal bir gelenektir. Geleneksel Batı'da erkeğin adı önce gelirmiş. Hatta evli kadınlar resmi olarak kocalarının adıyla anılırlarmış. Feministlerin "erkek egemen" dedikleri kültür bize değil Batı'ya özgüdür. Feminizm Batı'nın geleneğine tepkidir, Türklerinkine değil. Böylece, kadının adının önce söylenmesi, kadının adını söylemeyen erkek egemen Batılı kültüre feminist-modernist tepkidir. Aşırılığa karşı aşırılıktır. Dolayısıyla Türkiye'de yersiz ve abestir. Erkeğin adı yuva kuran ve aile reisi olarak önce söylenip yazılmalıdır. Davetiyenizi bu şekilde bastırın ve nikah memuruna erkeğin adını önce söylemesini sıkı sıkı tembihleyin. Olan olduysa ve yönergenize karşı geldiyse nikahtan sonra sıkı bir azarı hak ediyor, bu konuda çekingenlik gösterme. Çevrene örnek ol. Kendini savunamayan ezik erkeklere alışmasınlar. Feminizmin normalleşmesine izin verme.

Ayağa basmak: Kadının genelde baskın olduğu evlilik mutsuz evliliktir. Bu doğanın yasasıdır. Ayağa basmaya çalışan kadın erkeğine baskın olacağı bir evliliği dilemektedir. Ayağına basmayacağından, bu hareketi saçma bulduğundan emin ol. Olan olduysa dingin bir anında sana saygısızlık ettiğini, çirkin bir şey yaptığını anlamasını sağla.

Aile cüzdanının geline uzatılması: Erkeğin tapusunun kadına verilmesini simgeler. Hatta kimi gelin cüzdanı elinde sallar ve konuklar gülerler. Böyle bir rezilliğin olmamasını baştan güvenceye al. Nikah memuruyla önceden konuşun ve buna izin vermeyeceğinizi söyleyin. Bunu elbette "aile cüzdanını bana vereceksin ha" biçiminde söylemeyeceksiniz. Tören koreografisi ve repliklerini önceden çalıştığınız kısa bir oturum olsun. Kimi nikah memuru "iyi günde kötü günde" gibi gavur filmi replikleri parçalar. Ne söyleyeceğini kelime kelime sorun ve böyle saçmalıkları araya sokuşturmayacağından, gelinin adını önce söylemeyeceğinden emin olun. Bu sırada herkesin yapacağı hareketleri tek tek söylemesini isteyin. Aile cüzdanını kadına değil sana vermesini de bu sırada kibarca söylersiniz. Nikah töreninden önce bu anlaşmayı kısaca hatırlat. Memur o gün kim bilir kaçınıcı nikahını yapacak.

Gelinin ayakkabısının altına bekar arkadaşlarının adlarını yazması, çiçeği bekar arkadaşlarına atması, pasta kesmesi gibi Batı özentisi yoz gelenekleri uygulamak isteyen bir kadınla evlenmeyeceksin büyük olasılıkla ama bunların neyi simgelediğini bilmende yarar var. Yukarıda söylediğimiz gibi evlenme konusunda acelesi olan taraf kadındır. Gelinin arkadaşlarına yönelen törensel davranışlar evlenmeyi "başarmış" kadının bekar arkadaşlarına aynı başarıyı dilemesini ifade eder. Bu törensel hareketleri yapan gelinler ve onların hanım arkadaşları farkında olmasalar da evliliğin erkeğin vericiliğinin (ve dolayısıyla yöneticiliğinin) ağır bastığı bir kurum olduğunu doğruluyorlar. Yani ataerkil Batı geleneklerini kadın-egemen modern Türk toplumunda sürdürerek ahlaki ve mantıksal bir değil iki çelişkiye birden düşüyorlar.

Fotoğraf Sembolizmi

Nikah öncesinde kostümlü çekilen fotoğraflardaki sembolizm bilinçaltı düzeyde ortaya çıkar. Kimsenin icadı değildir. Ama insanlara doğru ve güzel görünmesi nedeniyle

sürdürülebilmiştir. Nikaha özgü değildir, kadınla erkeğin ilişkisinin doğal durumunu yansıtır. Bunlar birer tavsiye değildir ama feminist saldırının ayırıcısında olan bir damat adayı olarak ne yaptığını bilmen, kadının ve erkeğin olduğu her yerde feminizmi yalanlayan işaretler olduğunu görmeyi içindir.

Erkeğin ayakta, kadının sandalyede olması erkeğin kadını gözetip doyurmasını simgeler. Eskiden eşekle yolculuk edildiğinde erkek kadını eşeğe bindirir ve kendi yürürmüş. Çünkü kadın uzun yürüyemez, dayanıklı değildir. Erkek de olanağı ölçüsünde kadını yıpratmamak, ayaklarını nasır etmemek ister. Çünkü kadın ve erkek hiçbir zaman eşit olmamıştır. Bu, evreni oluşturan en temel yasalara, fizik yasalarına bile aykırıdır.

Erkeğin kadının arkasında olduğu ve ona doğru hafifçe eğildiği poz da erkeğin kadını korumasını simgeler. Erkeğin arkada olması, arkadaşların birbirlerinin arkasını kolladığı gibi kadının arkasını kollamasını simgeler. Ellerinin en az biri kadının omzundadır. Bu destek anlamına gelir. Erkeğin kadını sardığı pozda bu artık iyice belirgindir. Bu pozlar seven çiftin kendi haline bırakıldığında aldığı oturma pozisyonundan farklı değildir. Kadınlar sarılıp sarmalanmayı, yukarıdan kuşatılmayı severler. Cinsiyetler arasındaki bedensel farklılıklar rastlantı değildir, toplumsal işlevdeki farklılığı yansıtır.

Ayakta çekilen doğal pozlarda erkek boy farkından dolayı kadınına hafif yukarıdan bakar. Bir yetişkinin çocuğa baktığı gibi tepeden değil ama aynı hizadan da değil. Yani mutlak otoriteyi veya eşitliği değil yumuşak ve görelî otoriteyi gösteren doğal bir duruştur. Bunu ne fotoğrafçı tasarlamıştır ne de çift. Evrimsel süreç erkeği kadından daha büyük, daha kemikli ve daha atletik tasarlayarak kadını koruma ve doyurma görevini, böylece buna karşılık kadına egemen olma yetkisini vermiştir. Ruh-beden ayrımı modern Batı'ya pagan dinlerden miras kalmış bir hurafedir. Aslında ruh ve beden, madde ve anlam birdir. Erkek fizik olarak daha büyükse bunun bir "ruh" karşılığı da olacaktır. Feminizmin yalanlarının tersine, erkekle kadının ruhsal ve zihinsel olarak da farklı olduğunu ortaya koyan binlerce bilimsel bulgu vardır. İşte yüksek topuklu kadın ayakkabısının şeytanlığı tam da burada devreye giriyor. Çünkü yüksek topuk kadının boyunu erkeğinkine eşitleyerek ona tarihte ilk kez göz hizasından bakabilmesine, böylece ikisinin de bilinçaltına "biz eşitiz" mesajı vermesine yol açıyor. Feminizm, ufak adımlarla dengeli ve aileyi her gün biraz daha bozuyor.

Feminizmin etkisi altındaki gelin ve güveylelerin bile çoğu zaman bu "erkek egemen" pozları bilmeden vermeleri onların neyi niye yaptıklarını bilmediklerinin, aşılamalardan bağımsız ve bilimsel düşünemediklerinin kanıtıdır.

Ev Kurmak

Evlenmek için kredi almak yanlıştır; nokta. Bir kere kredi sefalettir. Durduk yere bankayı zengin edersin. Sana ailenin veya akrabalarının veya arkadaşlarının borç vermemesi ayıptır. Kredi aldığında gelecekle ilgili bir tahminde bulunmuş olursun. Üstelik iyimser bir tahmin.

Parasız kalmayacağın tahmininde bulundun. Ayrıca karının seni birkaç yıl içinde anlaşmayı bozmayacağı tahmininde de bulundun. Ama bu konuda hiçbir şey bilmiyorsun. Evet, karın bir istatistik değil ama istatistiklere göre beş yıl içinde terk etme olasılığı yarı yarıya. Karın eğer okumayı biliyorsa bunun işaretlerini ilk birkaç yılda verecektir. Krediyi birlikte ödeyecek olmanız senin için avuntu olmasın. Senin kazancın bir lira bile fazlaysa kadının bilinçaltının derinliklerinde “o ödeyecek” yazılıdır ve bunun rahatlığıyla davranır. Buna rağmen kredi çekip masrafa gireceksen bile ilk birkaç yılın geçmesini, varsa sarhoşluğun durulmasını beklemelisin. Boşanırken bir mucize olup da hakim malları adil bölüştürse bile yine zarardasın çünkü anaparayı kurtardın ama faizi yine sen ödedin.

Genç çiftlerin en sık yaptıkları hatalardan biri evi ilk günden “sıfır kilometre” olarak düzmektir. İkinci el sitelerine gir, bak. Neredeyse hiç kullanılmamış ikinci el mobilya ve ev eşyası satan çok sayıda kadın bulacaksın. Bunların çoğu evlenirken kocalarının borç harç donattığı evden birkaç yıl içinde boşanınca ellerinde kalanları satanlardır. Evlenirken sıfır ev donatmak, maddeci ve hazcı modern yaşam biçiminin film ve dizi tüketimiyle iyice zıvanadan çıkardığı hastalıklı bir davranıştır. Eskinin son derece mazbut ve alçakgönüllü çeyiz geleneği, yeninin tüketim manyaklığıyla olabilecek en kötü eşleşmeyle birleşmiştir. Sanki kutsal bir kitapta yazılmışçasına “çeyizi” de evi de düzme yükü erkeğin omuzlarına bırakılmaktadır. Gerçekten “akıl ışığında” ilerleyen bir toplumda, normal koşullarda bunun bir davranış bozukluğu sayılması ve incelenmesi beklenirdi. Ne yazık ki diğer konularda olduğu gibi bu konuda da genç çifti uyaran kimse kalmamıştır. Yaşı yetenlerin evlenirken sıfır ev düzmenin normal olmadığını, şimdiye dek hiçbir kuşakta böyle bir şey yaşanmadığını bildikleri halde gençleri uyarmamaları onların ahlaksızlığıdır.

Bir konutun ihtiyaca ve bütçeye en uygun biçimde, kullanıcıları en memnun edecek biçimde onarılıp üzerinde değişiklik yapılması orada bir süre oturduktan sonra olabilir. İçinde hiç oturmadığınız bir konutu **asla** gereksiniminize ve keyfinize uygun olarak onaramaz ve döşeyemezsiniz. Nişanına bunu anlat. Yeni eşyalar istiyorsa al ama ilk günden değil. İkinci el sitelerinde sabırlı olursan kimi eşyayı bedavaya bile bulabilirsin. Eski ve ucuz olanla başla. Zamanla alınacaklar listesindeki bazı şeyleri karın kendisi çıkaracaktır, göreceksin. Listeye yapacağı eklemeler ise deneyimle ortaya çıktığı için daha gerçekçi olacaktır. Gelin hanımın üstesinden gelemediği maddeci ve hazcı saplantıları varsa bu süre aynı zamanda bunu erkenden fark etmeni sağlayan bir işlev görebilir. Kafanız karıştığında ikiniz de şu güvenli limana dönün: Dingin olun, sakin olun. Evin en değerli şeyi ikinizsiniz. Tasalanacak bir şey yok.

Ayağını yorganına göre uzatma ilkesini anlamayan veya bunları salt sana uyum sağlamış olmak için kabul eden eş adayından vazgeç.

Evlilik hazırlıkları sırasında çok yanlış işaretler alıyorsan geri dönülmez noktayı geçtiğin varsayımıyla görmezden gelme. Nişanına dürüstçe kafanın karıştığını söyle ve erte. Erteleme isteğini geri çevirirken rest çekmesine izin verme. Gürültüye ve akışa kapılma. Kendi düşüncelerini duymakta güçlük çekiyorsan kağıda yazarak düşün.

Balayı

Bilmeyenlere burada turizmin nasıl yalan-dolan bir tezgah, ucuz bir göz boyama olduğunu uzun uzun anlatacak değiliz. Biliyorsan bile bile lades deme. Balayı konusu keyfe kederdir, öbür başlıkların yanında tavsiye verilecek bir başlık olarak eklenmeyi bile hak etmiyor ama

deneyimden ve görgüden yola çıkarak şu kadarını söylemekle yetinelim: Öbür işlerinizde olduğu gibi, satın almanın ve zamana bağlı taahhütlerin, planlamanın ve kusursuzluk gereksiniminin en az olduğu yolu seçin. Kral ve kraliçe değilsiniz. İki haftalığına olamazsınız da. Zorlamayın. Birbirinize doyun, şımarık tüketime değil. Olmuyorsa olmasın. İşten izin alıp evde oturun veya hiç tatil yapmayın. Öylesinin daha iyi bir deneyim olduğunu söyleyen çiftler bile var. Yirmi yıl sonra yaptığınız tatili değil, birbirinize nasıl davrandığınızı hatırlayacaksınız. Kırk yıl sonra ise o da silinecek, geriye yalnızca kıvançlarınız ve pişmanlıklarınız kalacak.

8

Evliyken

Ofis çalışanıysan yaptığın işin topluma katkısını karının çok iyi anladığından emin ol. Anlamazsa “bütün gün ofiste oturuyorsun” der ve ev hanımlığının ne kadar zor bir iş olduğuna iyice ikna olur, seni de ikna etmeye çalışır. Oysa gerçekte kent tipi modern ev hanımlığı, meslek olması şöyle dursun ciddi bir uğraş bile değildir. Makinaların düğmesine basmaktan, çocuğu makinalara emanet etmekten ve hizmetleri koca parasıyla dışarıdan satın almaktan ibaret bir prenses yaşamıdır. Hafif hizmet işkollarında ücretli köle olarak çalışan erkeklerin kadınlarının gözünde erkek olmakta ve otorite kurmakta zorlanmaları doğaldır. Hele bir de bekar ve dul kadına geçim yardımı yapan feminist bir hükümet varsa (Türkiye başından beri genel olarak feministtir), polis ve jandarmanın, adliyelerin sağladığı sahte güvenlik duygusunun da etkisiyle kadının gözünde erkeğin görünürde ne geçim ne de güvenlik işlevi kalıyor. Bu yeni ve geçici koşullara uyum sağlayamayan yani kadınlara ahlaklı olmayı öğütlemeyen, erkeğin kafa karışıklığını gideremeyen ve yaşanan toplumsal değişimi anlayıp halka anlatamayan toplumlar dirliği sağlayamıyorlar. Bu zayıflama süreci kesin çöküş ve yok oluşla sonlanacaktır. Feminizm kesin yok oluşturmaz. Uygarlıkları yok oluşa götüren her süreç gibi albenili ve sevimidir. Zaten öyle olmasaydı kötülük diye bir şey olmazdı, hiçbir toplum çökmezdi. Bunları ikiniz de bilerseniz iyi olur ama sen kesin bilmelisin.

Eğer sen erkek işi yapıyorsan ve karın ofis işi yaparak senden fazla kazanıyorsa ona yine bu durumu anlatmalısın. Kazancının yüksek olması kişinin toplumsal işbölümüne katkısının yüksek olduğunu göstermez. Hatta tersine, toptan ekonomik ve toplumsal çöküşün hemen öncesini yaşadığımız günümüzde maden ve fabrika işçiliği, çiftçilik, denizcilik, tamircilik gibi gerçek katma değer üreten bütün kol işleri (demek ki erkek işleri) az kazandırır olmuştur. Bu gerçek üretimin kuyruğu olan, onun ekmeğini yiyen hafif hizmet iş kolları ise adil denemeyecek kadar çok kazandırmaktadır. Paradan para kazanmak sınıfında yer alan bankacılık (borsa, kripto vb. dahil), sigortacılık, emlakçılık, komisyonculuk gibi işler de hizmet işkolları gibi kadınların yoğun olarak istihdam edildiği ofis işleridir. Bir toplumun nasıl ayakta durduğu, insanın nasıl sağ kaldığı bilgisi günümüzde ne yazık ki genel bilgi olmaktan çıkmıştır. Bunlar artık ne okulda ne üniversitede öğretiliyor. Bu konuda kendini yetiştirmek ve karısını eğitmek görevi erkeğe düşüyor. İnsanı yaşatan gerçek üretimdir. Zaten erkeğin “erk”i de buradan gelmiştir. Modern kadın-egemen dünyayı sırtında taşıyan işler yani kısaca tarım, madencilik, endüstri ve taşıma erkek işidir. Bu doğamıza kodlanmıştır, değişemez. Değişen yalnızca algı ve görüntüdür. Fosil yakıt dalgası üzerinde çok kısa sürecek bir sörf yapıyoruz sadece. Dalga bitince feminizm de bitecektir. Seni hor görmemesi için karına bunları bildirmek zorundasın. Kendini hor görmemen için de kendin bilmelisin.

Karının Aylık Döngüsü Senin De Döngündür

Herhangi bir kadının aylık döngünün neresinde bulunduğunu bilme olanağı erkek için büyük nimettir, artık hiçbir şey onun için eskisi gibi olmaz. Kadını “muamma” yapan şeyin yarısı bu döngüdür. Burada tavsiye vermekle yetineceğiz, zaman ayırıp bu konuda kendini ve eşini eğit. Aylık döngü kimi kadında hafif duygusal değişikliklerle atlatılırken kimisi her aybaşı tanınmaz ve yaklaşılamaz hale gelir. Bu durumu saptayıp birlikte uygun bir çözüm bulacaksınız. Karınız “benim aybaşımınla uğraşma” gibi bir tepki vermemeli çünkü o sıkıntı çekiyorsa sen de çekiyorsun. Bulduğunuz çözüm ikinize de yarayacak. Kadın aybaşını ağır geçiriyorsa bulduğunuz çözüm her neyse ikiniz de ona sadık kalacaksınız. Birbirinizden uzak durma kuralı koymak da makul bir çözüm olabilir. Aybaşı dengesizliği nedeniyle taşkınlık yaptı ve taşkınlığı bitti ise bunu ona söylemeyi birkaç gün sonrasına erteleyin; o anda anlamayacaktır. Aybaşı durumunda sıkıntı yaşıyor olması kocasının ona sevecen ve hoşgörülü davranmasını gerektirir ama sözgelimi gebelikte olduğu gibi bütün yükü kocasının sırtına atma hakkı yoktur (aynı ilke menopoza için de geçerlidir). Sonuçta yetişkin bir kadındır ve o yaşa dek aybaşı ölçüsüzlükleriyle başa çıkmayı öğrenmiş olmalıdır.

Bu konuyla ilgili olarak doğum kontrol haplarını özellikle araştırmalısınız. Bunu yaparken hapları yeren kaynaklara bakmalısınız çünkü sevimsiz ama önemli gerçekler hapları öven kaynaklarda yer almaz. Bu hapların vücudun hemen her sistemini bozmasının yanında kimi kadını daha geçimsiz yaptığı rapor edilmiştir. Uzun süre bu hapları kullanmış kadınlardan çocuk edinme. Hormonlar oyuncak değildir. Başka yöntemler kullanmalısınız. Benzer biçimde karın veya nişanlın psikiyatru gidiyorsa bu konuda kendinizi geliştirmeli, psikiyatruyu bir bilim dalı olarak eleştiren kaynakları okumalı ve psikiyatruk ilaçların tıpkı doğum kontrol hapları gibi yaptığından fazlasını yaktığını, evliliğe de zarar verdiğini anlamalısınız.

Bir evi paylaşan eşler genel olarak sağlık sorunlarını paylaşırlar. Bu durum aybaşının ruhsal sonuçlarıyla sınırlı değildir. Eşler mikropları da paylaşırlar. Mikropların insanın çoğu biyolojik sisteminde ve sonuçta sağlığında hem iyi hem kötü anlamda belirleyici olduğunu anlamış kişiler için bu önemli bir veridir. Bu verinin ilişki açısından sonuçları bellidir. Özgeci davranışlar iki tarafa yararlıken bencil davranışlar iki tarafı da incitir. Eşlerden biri ciddi sağlık sorunları yaşarken öbürünün zımba gibi olması olanaksızdır. Kısacası, eşler kendilerine değil, birbirlerine bakarlar. “Benim” sağlığım, “bizim” sağlığımıza bağlıdır.

Arkadaşlarıyla İlişkin

Arkadaşlarıyla görüşmek için karından izin alman gerekmez. Güven vermen yeter. Evlilik danışmanlarının, uzmanların ne dediğine bakma, bu böyledir. Üniversitelerin, psikolojik danışmanlık merkezlerinin ve çevrenin feminizme secde etmiş insanlarla dolu olduğunu unutma. Denklemi kafanda netleştir: Evlenmek senin toplumsal bağlarını zayıflatacaksa iyi bir şey değildir (aşk başlığını hatırla). Bir kişinin bağına karşılık başkalarının bağını feda etmen gerekmiyor. Evlenerek toplumsal bağlar anlamında **zenginleşmen** gerekiyor, yoksullaşman değil. Sen belki arkadaşlarıyla iş kuracak, karının da yiyeceği ekmeği kovalayacaksın. Belki evliliğiniz için tavsiyeler alacaksın, yine karın kazançlı çıkacak. Belki varoluşsal sorunlarını konuşacak, bunalmalarını atlatmaya çalışacaksın. Belki arkadaşlarıyla veya ortaklarıyla gerçekleştirmek istediğin düşlerin, büyük ülkelerin, kurmak istediğin dernekler, şirketler, partiler olacak. Her evlilik aynı olmak zorunda değildir ve herkesin karısıyla her şeyi konuşabilmesi gerekmez. Karınla konuşmadığın şeyleri belki başkalarıyla uzun uzun konuşman gerekecek. Karın engellediği için bazı birlikteliklerden yoksun kalırsan yaşlılığında

pişman olacaksın ve geri dönüşün olmayacak. Eşine ilelebet kızgın yaşlı erkekleri ve kadınları görüyor musun? İşte onlar bu türlü engellemelere razı olmuş olmanın pişmanlığını yaşıyorlar.

Böyle bir gereksinimin varlığını karın anlamalıdır. Evlilik iki tarafın da aynı anda kazandığı bir oyundur. Oyunu bir rekabete, yani sıfır toplamlı oyuna çevirirseniz kendinizi iki tarafın da net zarara girdiği bir durumda bulursunuz. Aynı şekilde karının arkadaşlarıyla makul biçimde görüşmesine izin ver.

Bununla birlikte ev dışında geçirdiğin zamanla ilgili hep dürüst ol. Oyalayıcı yanıtlar verme. Sen evin direğisin, güvenilir kişisisin. İnsanlar senin dürüst olmadığını düşündüklerinde çoğunlukla bunu yüzüne vurmak yerine onlar da sana karşı dürüst olmamayı seçerler. Bu duruma düşme.

Kavga/Tartışma Adabı

Karı koca arasındaki tartışmada herhangi iki kişi arasındaki kurallar geçerlidir. Kazanmaya çalışma. Kimin haklı olduğunu bilmediğini ve bunu ortaya çıkarmaya çalıştığını varsay. Öyleyse çarpıtma, abartma, yanlış genelleme yapma, kişiselleştirme, duygusallaştırma. Görüşlerin ve taleplerin kanıta dayalı olsun. Kabalaşma; bir başkası eşinle kaba konuşsa nasıl hissedersin, onu düşün ve ince ol.

Kadının duygusal olması demek duyguları daha yoğun yaşaması demek değildir. Duygularının ayırdında olmaması demektir. Karın heyecanlanıp da bağırmağa başladığında kırıncı ve kıskırtıcı olabilir. Ona uyman ikinize de zarar verir, sakın kalmalısın. Tartışmayı ve karar vermeyi karının sakın olduğu ana ertele. Karın bunları bilinçli yaptığını bilsin. Kadın öfkelenirse bile erkeğinin güvenilen, dayanılan adam olduğunu görmek ister. Kendini onun yerine koy ve onun kendini güvende hissetmesini sağla. Hatasını her zaman senin yüzüne karşı itiraf etmesini bekleme. Buna çoğu zaman güç yetiremez.

Kadın gergin veya neşesiz veya öfkeliyse bunu sana haksız yere yöneltse bile ilk hareketin verici ve iyileştirici olsun. Deyim yerindeyse darbeyi sönümle. Olumlu karşılık almak ve böylece en az sarsıntıyla olayı yatıştırmak olasılığı yarat.

Haklı olduğun konuda asla ve asla karına hak verme. Bunu bir kez yapmak bile büyük sonuçlar doğurabilir. Dinginliğini bozmadan, incitmeden onun haksız olduğunu bilmesine izin ver. Haksız bir isteği yerine getirmeyi seçsen bile. Eşin arada bir saçmalayacak, sen dizginleyeceksin. Saçmaladığında senin düzeltereğine güvенеcek.

Haksız olduğun konuda karını incittiysen özür dile. Ama bunu yaparken zayıf görünme. Pişmanlığına ve iyi niyetine rağmen bağışlamadıysa zorlama, bırak öyle kalsın.

İlişkiye girmeyi keserek seni cezalandırmasına sakın izin verme. Sen güçlü olan tarafsın. Güçsüzlüğe düşersen ve haklı olmana rağmen ödün verirsen önce yöneticilik görevini, sonra da doğal olarak evliliği yitirirsin. Kadın bilincinde olmayabilir ama kendisine baskın olabilen erkek ister. Aynı şekilde sen de onu bırakmakla veya ilişkiye girmeyi bırakmakla asla tehdit etme.

Yok yere kavga çıkararak kadının söyleyemediği veya kendisinin de bilmediği başka bir derdi vardır. Kadının ağlaması çoğu kez erkeği zayıf düşürür. Kadınlar genç yaşta bunu anladıkları için kötüye kullanmak isterlerse rahatlıkla kullanabilirler. Kadının duygusallığını hatırladın

mı? İşte, gerçekte numara yapma arasındaki sınır onlarda daha bulanık olduğu için bazen rol yaptığını kendisi de bilmeyebilir. Ağladığı için suçlama ama oyuna da gelme.

Boşanma kararı vermiş ama bunu gizli tutan (ahlaksız) kadın kimi zaman bağırma ve ağlamayı hesap ederek yapar. Kavgaya tanık olan arkadaşları veya gürültüyü duyan komşuları mahkemede tanık yapmaya çalışır. Erkeği kızıştırarak kendisine vurdurmak ister. Bir anlık öfkeyle kocasının yaptığı hatayı evliliğin yıllar süren genel izleğiymiş gibi belgeleyerek kusurlu tarafın kendisi olduğunu gizlemeye çalışır.

Danışmana gidecekseniz; evlilik danışmanları çoğunlukla feminist aşılamanın etkisi altında olduklarını bilmezler. Danışman gençleştikçe bu etki artar. Kadın danışmanlar daha duygusal olurlar. Bu, onların adil birer yargıç olmalarını engeller. Erkeklerin genel olarak daha adil yargıçlar olmasının nedeni budur.

Telefon, Cüzdan, Çanta Mahremiyeti

Karının telefonunda veya cüzdanında ne olduğunu merak etmiyorsan sorun yok. Etmeye başladıysan geri dönülmez noktayı geçtin demektir. Artık eskisi gibi masum olamayacaksın. Bu yüzden bunların onun mahremiyet alanı olmadığını ve bakmak istediğini söylemek zorundasın. “Bana güvenmiyor musun” sorusu saçmadır, ayıptır. Sen zaten resmi nikah yaparak ve kafanı giyotinin altına koyarak güvenilirliğini fazlasıyla kanıtladın. Herkes herkese koşulsuz güvenseydi imza diye bir şey olmazdı. Bu saçma soruya “benden gizli neyin olabilir” saçma cümlesiyle karşılık verebilirsin ama buna gerek yok. Karın senden gizlisi saklısı olamayacağını baştan bilsin. Unutma, dürüstlükten başka seçeneğin yok. Sahip olduğun dürüstlüğü ve açıklığı karından bekleme hakkına sahipsin. Bu elbette karının boşanmaya karar verdiğini sen fark edene kadardır. Çünkü savaş açıldığında diplomasi ve dolayısıyla dürüstlük sona erer. Günümüz Türkiye’si koşullarında kadının boşanma hazırlığı savaş hazırlığıdır; erkeğinki yalnızca ayrılık.

Hiçbir yerde açıkça itiraf edilmeyen şu olguyu unutma: Kadının kıskançlığı yalnızca erkeğinin kendini terk etme kaygısından kaynaklanır. Buna karşılık erkeğin kıskançlığı iki farklı kaygıdan kaynaklanır: Kadının kendisini terk etme kaygısı ve yetiştirmek için ömrünü tükettiği çocukların kendinden olduğuna emin olma kaygısı.

Mahremiyet konusunda bilinmesi gereken bir başka konu kadının evin mahremini arkadaşlarına açık etmeye erkekten daha yatkın olmasıdır. Bu hem bilimsel hem geleneksel bir sabittir. Bu yüzden telefon mesajlarını gizlemesi başka bir erkekle görüştüğü anlamına gelmeyebilir.

Yatak Odası Adabı

İnsanın bilinçaltı imgelerle işlevleri, dış uyaranlarla o uyaranlara eşlik eden anıları eşleme eğilimindedir. Uykusuzluk çekenlere verilen tavsiye yatak odasını uyumak dışında bir amaç için kullanmamalarıdır. Çünkü bilinçaltınız o yeri orada yaptığınız etkinlikle bağdaştırır. Yatak odanızı uyku ve cinsel ilişki dışında hiçbir amaç için kullanmayın. Kitap okumayın, telefon kullanmayın. Hele sakın kavga etmeyin, orada gergin olmayın. Bu konuda eşinle baştan iyice anlaşın. Öyle ki, eşlerden biri evliliğin en kötü anında oraya girdiğinde güven ve rahatlık bulacağından emin olsun. Güreşçinin “pes” veya savaşçının “aman” demesi gibi bir çıkış

yolunuz olsun. Bu nedenle eşine küsen veya yaklaşmayacak kişinin salonda yatması daha doğrudur. İkiniz birden böyle olduysanız ikiniz birden dışarıda yatın. Yatak odasına dönen eşin tutumunu değiştirdiği bilinsin.

Eşin iş ve çocukların uğraşı yüzünden sana zaman ayıramadığını söylüyorsa ayırmak istemiyor olması yüksek olasılıktır. Seni gerçekten isterse bütün işleri erteler. Bunu böyle bil.

Sofra Adabı

Yemekleri birlikte yiyin. Yatak odası gibi, öğünleriniz de huzurla yemek yiyeceğinizden emin olduğunuz dokunulmazlık zamanları olsun. Yediğinizi birbirinize zehir etmeyin. Yemek kötü bile olduysa yemeği yapana bunu daha sonra söyleyin. Bu kurallar ilişki için olduğu kadar sağlığınız için de gereklidir.

Eve Geleni Karşılama Adabı

İşten veya başka bir yorgunluktan veya kötü bir deneyimden eve adımını atan eş, ne büyük ayıplar etmiş olursa olsun eşi tarafından güven ve sevecenlik duygusuyla karşılanmayı hak eder. Bunu ikiniz de kafanıza koyun. Çünkü yatak odanızın evinizdeki güvenli sığınağınız olduğu gibi eviniz de dünyadaki güvenli sığınağınızdır. Bir eşin eve istemeye istemeye gelmesi bir evliliği mahveden şeylerden biridir. Sana haksızlık etmişse bile evine hoş gelmesini sağla. Cezasını sonraya bırak. Eskiden eve yorgun veya mutsuz gelen eş hemen her zaman koca olduğu için kocasını iyi karşılamının kadının önemli bir görevi olduğu söylenegelmiştir. Kocasının ayağını yıkama görevinin dayandığı mantık da budur. İnsan doğasından bihaber cahiller “eve gelip karısını döven” o adamın söver gibi “niye geldin” edasıyla karşılanıyor olduğunu ve bunun insanı duygusal olarak ne kadar zorladığını görmezden geldiler.

Eleştirme Adabı

Eşinin neyi ne kadar yanlış yaptığından bağımsız olarak onu eleştirmenin bir sınırı vardır. Bu sınırı aşmamak için önceliklerini belirle ve öncelikli olmayan şeyleri gündemden çıkar.

Öfkeli olduğunuzda birbirinizi eleştirmeyin, dingin anınıza erteleyin. Bir eleştirinin arkasına ikincisini eklememeye çalışın. Eleştiride görece olumlu kalıp “şöyle yapman şu sorunu doğurdu” veya “şöyle davranman şu nedenle daha iyi sonuç verecek” olur. “Sen böylesin”, “**hep** şöyle yaparsın” gibi geniş zaman kalıpları karşıdakinde duygusal direnç oluşturacağı için olumlu sonuç vermez.

Başkalarının önünde eleştirme, yalnız kaldığınız ana erteleyin. Başkalarının varlığı nedeniyle yaşadığı utanma söylediklerini anlamasına engeldir. Bu yazıda belirtilen öbür ertelemeler dışında erteleme, yanlış yaptığını hemen bilsin.

Eşini başkasıyla karşılaştırarak yerme. Ne kadar rasyonel ve gerçekçi olursa olsun böyle bir mesajın yerine ulaşmasının önünde duygusal engel vardır.

Beşte bir ilkesini size uygun bir biçimde kurallaştırıp uygulayın ([Gottman Levenson magic ratio](#)). Her eleştiriye eşlik eden veya onu dengeleyen beş övgü olmalıdır. Bu övgü söz biçiminde olmak zorunda değildir, ilişkinin doğal içeriğine göre davranış veya sözün aldığı biçim de

olabilir. Öyle ki, eşin eleştirilirken gerilmesin ama sevildiğini anlasın ve hissetsin. Koyduğunuz kuralları değiştirebilirsiniz ama çiğnemeyin; ülkenin yasası belleyin.

Bazen en iyi çözüm ikinizin de istediğinin olmamasıdır. Bazen orta noktayla veya üçüncü bir seçenekle yetinmeniz gerekir. Önceliklerinizi gerçekçi belirleyin. Önceliğin olmayan konuda senin istediğiniz olmayıversin.

Son dört başlık simetrik tavsiyelerdir, her iki eş için geçerlidir.

Gönül Okşama

Kadına hiç beklemediği anlarda ağızından istemsiz dökülen küçük ünlemler gibi övgüler söyle. Bunu yaparken güzelliğine değil iyi davranışlarına ağırlık vermeye çalış çünkü güzelliğinin geçici olduğunu bilir. Bir kez içinden gelerek yapmayı öğrendiğinde maliyeti sıfırdır, kazancı boldur. Yaşamındaki iyi şeyleri görmeye çalışmak sana da yarar. Ara sıra kendine “nişanlı olsaydık böyle mi davranırdım” diye sor, normalden uzaklaştığını fark etmene vesile olabilir.

Özel Günler

Bu kutlamalar çoğunlukla ikinizin maneviyatına kalmıştır. Ancak şunu saptamak gerek: Yıllık özel gün döngüleri neredeyse yalnızca kadının kutsandığı, kadının gönlünün edildiği günlere dönüşmüştür. Bu dengesizliğe bir sınır koymalısınız. Bütün özel gün taleplerini yerine getiremezsin. Çünkü medya ve şirketler bunlara sürekli yenisini ekliyorlar. En başta beynini bunlara ödünç vermiş biriyle evlenmemen gerekiyordu ve öyle de yaptın ama insan ne kadar dayanıklı da olsa az çok etkilenecektir. Kutlayanlara öykünüp içinde kalmaması için bu çoğu boş ve biçimsel kutlamaların hangi işlevi gördüğünü, insanların içlerindeki hangi boşluğu doldurduğunu (veya dolduramadığını) konuşmalı ve yüzeysel olmayan bir anlayışa varmalısınız. Öyle ki kadın bir şeyinin eksilmediğini anlasın. Küçük ve özellikle kendi yaptığı hediyelerin en az büyük ve satın alınan hediyeler kadar takdir edildiğini aklından çıkarma. Bize kalsa doğum günü, evlenme yıldönümü, sevgililer günü, yılbaşı vb. yıllık kutlamaların hepsi de saçmadır ve evrensel olmayıp belli bir dinsel kültüre özgüdür. Ama dediğimiz gibi bilginize, görgünüze ve dünya görüşünüze göre buna karar verecek olan sizsiniz. Bu konuyu düşünürken aşk hurafesinin etkisini aklından çıkarma.

Yalan

Kadın özellikle üç konuda başarılı yalancıdır: Birincisi; gelirini ve birikimini gizlemektir. İkincisi; önceki veya evliliği sırasındaki ilişkisini gizlemektir. Ve fakat saf kocada bu erkeğin marifetiymiş gibi bir izlenim oluşturmayı da başarır. Üçüncü konu, evliliği bitirme hazırlığı yaptığını gizlemektir. Batı’da yapılan anketler boşanmaya karar veren kadınların sezdirmeden uzun süre hazırlık yaptığını gösteriyor. Yeni koca adayını aramak da bu hazırlığa dahil. Karar verdiğini anladığında yapacağın en büyük hata vazgeçirmeye çalışmak olur. Tek yapacağın anladığını belli etmeksizin hazırlık yapmandır. Çünkü karın hata yaptığını anlasa ve caysa bile artık evliliğiniz eskisi gibi olmayacaktır. Onu vazgeçirmek için gönlünü hoş etmeye çalışma. Yalnızca zararına zarar ekler, yıprandığınla ve para kaybettiğinle kalırsın. Zaten boşanacağını söyleyerek blöf yapacak veya şakadan bile olsa boşanmakla tehdit edecek yapıda bir kadınla

birlikteliğini sürdüremezsin. Bunları kadının yapmasıyla erkeğin yapması aynı şey değildir çünkü yasa boşanan kadının hiçbir maliyete katlanmamasını güvenceye alıyor.

Kılibıklığın Kanıksanması

Kılibıklık geleneksel olarak ve haklı olarak bir erkek için aşağılanmadır. Çünkü erkeğin toplumsal işbölümündeki görevi ailenin kurucusu ve yöneticisi olmaktır. Çünkü koruma ve geçindirme sorumluluğu onun omzunda ise buna koşut olarak yetkinin de çoğu onda olacaktır. “Eşitlik” denen hukuki gündemin saçmalığı erkekten **yetkiyi** alırken **sorumluluğu** yine onda bırakmasındadır. Toplumsal işbölümündeki görevini yerine getiremeyen, aksayan ve aksatanların alaya alınması aslında toplumun kendini dengeleyip düzenlemesi için bireylerin farkında olmadan yerine getirdikleri bir işlemdir. Bu yüzden kılibıklığın alay konusu olması evrimsel açıdan uyarlanımsal bir davranıştır. Çocukların birbirlerinin beceriksizlikleriyle alay etmelerine benzer. Bu davranış aslında çocukları rekabete ve daha iyi olmaya yöneltir. Ölçülü olduğu sürece olumludur, katı kurullarla yasaklanıp engellenmemelidir. Benzer biçimde kılibık erkeğin bunu şakaya vurmasına veya bundan gurur duymasına izin verilmemelidir. Fazla incitip küstürmeden içinde bulunduğu durumun sakatlığı ve yanlışlığı kendisine bildirilmeli, düzelmeye çağrılmalıdır. Basının ve “uzmanların” yarıdakçılığına rağmen bunun gurur değil utanç duyulacak bir şey olduğu anlatılmalıdır. Düzelmeye güç yetiremiyorsa en azından bu durumu normalleştirmemelidir. Çoğunluk davranışının doğruları belirlemede ölçü olmayacağı herkese belletilmelidir. Çünkü modern toplumda çoğunluk davranışı **basın, üniversite ve politika** çevresince, yani mikro azınlık tarafından kolayca yönlendirilmektedir. Twitter bile en çok konuşulan konuları kendi ideolojisine göre sıralayarak milyonlarca kullanıcıyı kendi yavrusunu ipe oynatır gibi oynatmaktadır. Zaten feminizmi başımıza bela eden de bu ahlaksız üçlü olmuştur. Böyle bir ortamda çoğunluğun bir şeyi normalleştirme yetkisi olamaz. Aklında hep “eskiden de böyle miydi” sorusu bulunsun. Yani çoğunluk görüşünün daha doğal yollarla oluştuğu zamanlarda. Elbette eskiden her şey güzel değildi ama önümüze konan her değişime sazan gibi atlayıp oltaya gelmemek için elimizde bir cetvel, bir tartı, bir nirengi olmalıdır. Kuşkusuz, eskiden kılibıklıkla gurur duymak şöyle dursun, öyle sayılmak bile utanç vericiydi. Kadınına baskın olamayan erkek erilliğini yitirmiştir. Artan cinsel iktidarsızlığın nedeninin belki ilk aranacağı yer kimya ve fizyoloji değil toplumsal ahlaktır.

Çocuk ve Boşanma

Çocuk yapmaya karar vermek tıpkı evliliğe karar vermek gibi olmalıdır. Hatta ondan daha önemli bir karar olması gerekiyor. Birincisi; eğer yüksek bürokrat veya komutan veya toplum önderi değilsen çocuk yetiştirmek yaşamın boyunca üstleneceğin en büyük sorumluluklardan biridir. İkincisi; çocuk edinmek erkek için daha büyük bir karardır. Çünkü çocuğun varlığı, evlilik anlaşmasının hukuki koşullarını ciddi ölçüde değiştiriyor. Çocuğun senin çocuğun olarak kalması karının ahlakıyla ilgili bir olasılıktır. Eşinin çocuğa karşı olan sorumluluğuna güvenmen gerekiyor. Boşanma durumunda çocuk varsa erkeğin durumu çok daha zor oluyor. Hem anasının gönlü öyle istedi diye çocuk babasız büyüyeceği ve ahlaki ve duygusal gereksinimleri giderilmeyeceği, hatta kimi durumda ruh hastası olacağı için hem de baba çok daha ağır nafaka mahkumu olacağı için. Çocuğu babasından çalan anaların sayısı büyük olasılıkla on binleri buluyor ve yüz binlere doğru ilerliyor. Hükümetin bu sayıları açıklamaması

kasıtlıdır çünkü hükümet feministtir; yani erkeği ve aileyi yok etme uluslararası programını uygulamaktadır. Bu babalardan biri olmayacağına emin olamıyorsan çocuk edinme.

Çocuğun varlığının nafaka durumunu etkilediğini çok iyi bilen kadınlar boşanmaya karar verdikten sonra çocuk yapma yoluna gidebiliyorlar. Yani kendi geçimlerini ve asalak yaşamlarını güvenceye almak için çocuğu yakıyorlar. Feminist toplumda kadının ettiği zulmün tabu olması gibi, bu çocukların tecavüz çocuklarından ne farklarının olduğu da tartışılmamıştır.

Bir de sevgiyi tazeleme ve evliliği kurtarma umuduyla karşılıklı rızayla yapılan çocuklar var. Görece masum olsa bile yanlış bir yoldur. Evliliği bir çocuğun kurtarmasını beklemek, kişinin yaşamını disipline sokmak için gönüllü olarak hapse girmesine benzer.

Türkiye’de vesayette kadına öncelik tanınması gerektiği gibi bir hurafe vardır. Bu tam anlamıyla bir hurafedir çünkü kadının daha iyi bir vasi olacağı sanısının ne geleneksel ne dinsel ne de bilimsel bir dayanağı vardır. Tersine, kadının geçimi olmadığı durumda vesayet babada olmalıdır ama böyle olmuyor çünkü Türkiye toplum ahlakıyla ve hukuk sistemiyle sapına kadar feminist bir ülkedir. Hiç öyle “benim karım çalışıyor, benim başıma gelmez” deme. Kadın boşanmaya karar verdiğinde bunu kocasına hemen açmadığı, önce kendini güvenceye almanın yollarını aradığı, hatta olası eş adaylarını bağlamaya çalıştığı bilimsel araştırmalar ve anketlerle bilinen bir gerçektir. Kadın karar verdiğinde senin haberin olmadan dükkanını akrabasına devreder veya SGK’dan çıkış yaptırır. Böylece “işsiz” olup nafaka bağlatır. Bunları yapar çünkü artık ne yasal engel var ne de eski kocasının iliğini kemiğini sömüren kadını toplum ayıplıyor. Üzerinde ahlaki baskı kalmayan insan sürekli olarak ahlaksız olmaya kışkırtılır ve bu kışkırtmaya dayanmak zordur.

Karının boşanmayı düşündüğünü fark ettiysen önce kesin olarak emin ol. Kuruntu ile hareket etme. Bu durumda veya birlikte boşanmaya karar verdikten sonra yapman gerekenler çok daha ayrıntılı hukuki bir konudur. Kayıplarını telafi edemeyeceğin noktaya gelmeden önce bu konuda deneyimli avukatlara başvurmalı, B ve C planlarını hazır etmelisin. Bu alacak davasına benzemez, yazgını avukata emanet edip arkana yaslanıp oturamazsın. Avukatın atladığı ayrıntılar mutlaka olacaktır. Dezavantajlısın, daha sıkı çalışmalısın.

***

Evli kaldığın yıllar içinde başına gelecek olan başka olaylar ve değişimler için tavsiyeler sıralamaya gerek yok. Çünkü her iki eşin cinsiyete ve evliliğe bakışının kavramsal olarak doğru ve ahlaki olarak çelişkisiz olması, sonradan ortaya çıkacak durumlara eşinle birlikte ahlak ve akıl yolundan sapmadan kendi çözümünüzü bulmanız için zorunludur, çoğu zaman da yeterlidir. Buradaki tavsiyelerin varlık nedeni, içinde bulunduğumuz toplumunun evliliği kavramsal olarak yanlış kurgulaması ve doğal olarak bunun üzerine çapraşık, tutarsız bir ahlak inşa etmesidir. Kaygımız bunları düzeltmektir.